БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 36 (13352)
1971 оной февралиин 12, пятница

Сэн 2 мүнгэн

ТООНУУДЫЕ ШЭНЖЭЛНЭБДИ

РОССИН ХҮДӨӨ НЮТАГУУДАЙ ХУБИТА

«Хүдөө ажахын продукциин хэмжээн 85,8 миллиард түхэригэй болоно, сасуудхагдамал сэнгээр 1969 онойхиhоо 6,9 миллиард түхэригөөр гэхэ гү, али 8,7 процентээр нэмэhэн байна».

(СССР-эй арадай ажахые 1970 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэлhээ).

...тоонуудта Россин Федерациин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ...хубитань нилээд ехэ.

...тариалан дээрэ ехэ амжалта туйлагдажа, Ленинэй ойн баярай ...тэмдэглэгдээ. 70 миллион гектарай га бүриhөө дунда зэргээр 15,6 ...ороохо тариан хурягдаа. 100 шахуу пүүд. Энэмнай Россин бү...хэдэхи эгээн баян ургаса болоно. Кубаниин тариашад бүри hаяшаг ...ургаса абаха тухай hанаашалдаг байhан юм. Гэхэ зуура үнгэрэг... кубаниинхид гектар бүриhөө 35,2 центнер гэхэ гү, али 200 ...пүүд ороохо тария хуряажа абаа! 1970 ондо Кабардино-Балкариин, ...Осетиин АССР-нүүдэй, Ростовско, Курганска, Волгоградска, Сара... Пензенскэ, Воронежско, Белгородско, Оренбургын, Челябинска, ...Московско, Рязанска областьнуудай, Алтайн ба Ставрополиин хи...удай, Чувашай, Башкирай, Татарай АССР-нүүдэй ажахынууд үндэр ургаса абаhан байна.

...тариашадай илалта туйлаха ябадалдань олохон ушарнууд туhа ...болоо. Хүдөө ажахыгаа хүгжөөлгын асуудалаар ЦК-гай мартын ...оной) Пленумэй, партиин XXIII съездын, мүн КПСС-эй ЦК-гай ...Пленумүүдэй абаhан хэмжээнүүд түбхын түрүүн ашатай туhа...нүлеэлөө.

...970 он дотор Эхэ ороной амбаарта Россин 45,6 миллион тонно та...ороhон байна. Энээнэй арбанай нэгэ шахуунь—4,1 миллион тоннонь ...ска областиин колхоз, совхозуудай хубида хүртэнэ. Оренбур...гынхи областиин ажахынууд—3,8 миллион тонно, Краснодарска хизаарай—...Саратовска областиин—3,4, Ростовско—3,2, Алтайн хизаарай—3,2, ...ниин—2,0, Башкирай АССР-эй—1,9, Куйбышевска областиин ...Воронежско—1,3, Татарай АССР-эй—1,2 миллион пүүд ороохо тушаагаа.

...партиин XXIV съездэ айладхаха юумэн Россин тариашадта бии. ...Федераци дотор ороохо тария ургуулан абалгые арьбадхаха асууда... КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдээр хараалагдаhан бүхы даа...нууд амжалтатайгаар дүүргэгдэнхэй.

...далагүй туйлалтануудай хажуугаар, Россин тариалан дээрэhээ ...олон янзын ургасын абталгые харангүй байжа болохогүй гээшэ. ...шэ жэлдэ Кировскэ, Архангельска, Шэтын ба Амарай областьнуу... Хальмагай, Удмуртын, Буряадай, Тувын, Яхадай автономито рес...публикануудай, Хабаровска хизаарай ажахынууд гектар бүриhөө дунда ...10 центнерhээ доошоо ургаса абаhан байна. Энэнь ехэнхидээ ...уларилай бэрхэтэй байдалhаа бэшэ, харин газар тариалан ша...лтатайгаар эрхилдэг дээрэhээ шалтагаалаа.

...шэ жэлдэ гэршүүхэ ба просо хуряан абалгын хэмжээн хороог...дошоо хара тариянай, ороохон болохо кукурузын талмайе, ургасын ...үндэhэ баримтагүйгөөр хорооhон ябадал hанаа зобоонгүй байха ...үй. Саахарай свёкло, улhа, хартаабха, овощ ургуулан абаха хүдэл...республикын олохон колхоз, совхозуудай, хүдөө ажахын зургаа...нуудhөө анхарал багаар хандуулагдана. 1970 ондо эдэ ургамалнуу...дэй нэмэлтэ даабаринуудые хараада абабал, 80—90 процент дүүр...

...хүдөө ажахын тон шухала hалбари—мал ажал үнгэрэгшэ жэлдэ гори...тоор хүгжэhэн байна. 1969 онойхитой жэшэбэл, мал ба шубуудые бэ...6 процентээр, hүн—4, үндэгэн—17, ноохон 6 процентээр нэ... зуура гүрэндэ мяха ба hү худалдалгаар түсэбhөө гадуурхи дааба...республикамнай хүсэд дүүргэжэ шадаагүй. Энэ ушар юун дээрэhээ бү...лтэйб гэхэдэ, 1970 оной эсэс багта колхоз, совхозуудтахи бодо ...1969 онойхиhоо 6 процентээр, гахайн—18, хонидой—5, шу...9 процентээр олон болоhон байгаа бшуу.

...1970 ондо колхоз, совхозуудтахи малай ашаг шэмэнь зарим тэды нэ... жэшээлхэдэ, үнеэн бүриhөө дунда зэргээр hаагдаhан hүнэй хэмжээн ...килограммаар нэмэжэ, 2331 килограмм болоhон байна. 1969 ондо хо...нин бүриhөө 3,5 килограмм ноохон хайшалагдаhан аад, 3,7 килограмм ...түрэдэг тахяа бүриhөө 163-най орондо 172 үндэгэн абтаа. Гүрэн...дэ тушаагдаhан бодо үхэрэй дундуур шэгнүүрынь 302 килограмм гэхэ ...килограммаар дээшээ болоhон байба.

...хэ зуура, Россин фермэнүүдэй ашаг үрэнь дан олон янзын байна. ...жэшээлхэдэ, Московско областиин ажахынууд үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бү...3393 килограмм, Ленинградска—3348, Карелиин АССР-эй—3306, ...ска областиин 3126 килограмм хүрэтэр hү hааhан байгаа. Харин ...Брянска область дотор үнеэн бүриhөө hаагдаhан hүнэйнь дундуур ...2076 килограмм болоо гэхэ гү, али 1969 онойхиhоо 110 ки...лограммаар доошоо ороо. Вологодско область дотор түрэдэг тахяа бүриhөө ...үндэгэ абадаг байхадань, харин Ростовско областьдо оройдоо 136-е ...Иимэ ушар бодо үхэрэй тушаагдаhан шэгнүүрэй талааршье үзэг...дэнэ хэдэн областьнууд, хизаарнууд ба автономито республиканууд... Алтайн хизаар, Оренбургын, Курганска, Пензенскэ областьнуудта, ...АССР-тэ энэ тоо 340 килограммhаа дээшэ гараа. Харин ондоо за...нуудта бүхэли центнерээр хороhон байна.

...дурдаhан хүдөө ажахын жэлэй үрэ дүнгүүдые, тэрэнэй hайн ба муу ...дые бригада, фермэ бүхэндэ, ажахы болон район бүхэндэ, об...ласть, хизаар ба автономито республика бүхэндэ абажа наринаар шэн...жэлжэ, тэрээнhээ бодото тобшололнуудые хэжэ, хэмжээнүүдые абабал, ...ажахыгаа хүгжөөхэ, юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэ...бые бүрин дүүргэхэ хэрэгтээ шэнэ, эли бодо амжалтануудые туйлал... Россин Федерациин колхоз, совхозуудта туhалха байха.

(«СОВЕТСКАЯ РОССИЯ» газетын февралиин 9-нэй түрүү бэшэгhээ).

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭХӨӨР

Хориин барилга-заhабарилгын участогай (РСУ) хүдэлмэрилэгшэд үнгэрhэн жэлые hайнаар түгэсхөө hэн. Жэлэй туршада 270 мянган түхэригэй барилга, заhабари хэхэ түсэбөө 135 процент дүүргэhэн, түсэбhөө гадуур 16 мянган түхэригэй олзо доход оруулhан байна.

Тус участок гол түлэб байрын гэрнүүдые баридаг, промышленна предприяти болон байрын гэрнүүдые капитальнаар заhабарилдаг юм. Хүдэлмэришэд энэ даабаряа урагшатайгаар дүүргэнэ. Үнгэрhэн жэлэй туршада шэнэ котельнэ, хубсаhа угааха гэр, найман байратай хоёр, гурбан байратай гурбан гэр барижа дүүргэhэн, 455 дүрбэлжэн метр байрын талмай капитальнаар заhабарилhан байна.

Хүдэлмэришэдэй энэ жэлдэ хэхэ ажалынь бүри ехэ болонхой. Хэрбээ нёдондо 270 мянган түхэригэй хүдэлмэри хэhэн байбал, энэ жэлдэ 350 мянган түхэригэй барилгын, заhабарилгын хүдэлмэри хэхэ түсэб тэдэндэ үгтэбэ. Байгша оной туршада олон шэнэ барилга бодхохо, хуушан гэр байрануудые заhабарилха юм. Найман байратай хоёр гэр, hургуулиин 58 үхибүүдэй байрлаха хамтын гэр, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй аймагай отделениин байрада залгалаа гэр, ондоошье барилга хэхэ даабаритай.

Участогай хүдэлмэришэд партиин ээлжээтэ съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, шэнэ социалис уялга абабад. Барилга-заhабари хэхэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэбые болзорhоонь урид, мартын 20 болотор дүүргэхэ, ажалай бүтээсые нэгэ процентээр дээшэлүүлхэ, барилгын шанар hайжаруулха, барилгын өөрынь үнэ сэнгые 1,5 процентээр хямдаруулха гэжэ тэдэнэй абаhан уялга дотор бэшээтэй. Гадна урлан нарижуулгын хоёр дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 1,5 мянган түхэригэй алмалта хэхээр хараалагдаа.

Тэдэнэр абаhан энэ уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэхын тула жэлэй түрүүшын үдэрhөө эршэмтэй шангаар ажаллажа эхилээ. Январь hара соо 15 мянган түхэригэй барилга-заhабариин хүдэлмэри хэжэ, түсэбөө үлүүлhэн байна.

В. Журавлев гэгшын даадаг модошо дархашуулай, О. Катинагай хүтэлбэрилдэг штукатурщик-шэрдэгшэдэй, Ш. Лоховой даадаг шулуушадай бригаданууд даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Барилгын материалнуудые бэлдэдэг Б. Снетковой, модо хюрөөдэдэг Б. Жигжитовэй бригаданууд бусад бригада, хүдэлмэришэдые хэрэгтэй зүйлнүүдээр сагсоонь хангажа байдаг болонхой.

Участогай хүдэлмэришэд абаhан уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэхэ байhандаа батаар этигэнэ.

Б. ЛАЙДАПОВ.

БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

Намартаа, мүн үбэлэйшье сагта үхэрнүүдые зүбөөр шахан таргалуулжа шадаhанай ашаар ехэ-куналейнхид hүүлэй хэдэн жэл удаагаар гүрэндэ мяха худалдаха түсэбые болзорhоонь урид дүүргэдэг hайн заншалтай болонхой.

Байгша ондо, үнгэрhэн январь hарада Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид Улаан-Үдын мяханай комбинадта 1546 центнер, тэрэ тоодо 1450 центнер үхэрэй мяха оруулаа гэхэ гү, али гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэбэ.

— Бидэ намар, октябрь hарада 400 эрэ хашараг илгажа 4 гүүртэ болгоод, шахажа эхилээ hэмди. Тэдэнээ гурба hара соо hайнаар шахаад, январь hарада гүрэндэ тушаахадамнай, тус тустаа 340 килограмм татаа. Хашарагуудай олонхинь тарган сэгнэлтэтэйгээр абтаа,—гэжэ эндэхи фермые даагша П. В. Рымарев хөөрэнэ.

Мал hайнаар таргалуулхын түлөө дэлгэрhэн мүрысөөндэ үхэршэд Георгий Рыжаков, Степан Патрахин гэгшэд онсо шалгараа. Эдэнэр хаража байhан 100 хашарагуудайнгаа 94-ыень эрхим тарган болгожо, тус тустань 352 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагаа. Тиигэжэ хашараг бүхэниинь 560 түхэригэй сэндэ хүрэhэн байна. Тарган, мяхалиг мал гүрэндэ худалдахада, ажахыдань ашаг олзотой, малшадташье түлөөhэниинь ехэ болоно. Нүхэд Рыжаков Патрахин хоёр тарган мал тушааhанайнгаа түлөө үхэр бүхэнэй 5 түхэриг нэмэлтэ түлөөhэ абаа.

Колхозой hаалишад, шубуушадшье баhал гүрэндэ hү, үндэгэ худалдаха жэлэй түрүүшын кварталай түсэбые февралиин тэн багаар дүүргэхэ зорилготой.

А. НАГАСЛАЕВ.

Улаан-Үдын аймаг.

Кварталай түсэб дүүргэгдээ

Алтайн совхозой мал адуулагшад КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, гүрэндэ мяха тушааха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб болзорhоонь урид дүүргэхэбди гэлсэhэн юм. Һаяхан тус совхозой малшад хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ, гүрэндэ мяха тушааха кварталайнгаа түсэбые hара хахадаар урид дүүргэhэн тухайгаа мэдээсэбэ.

Эдэнэр мяха-консервын комбинадта 51 толгой мал тушааба. Толгой бүриинь шэгнүүр дунда зэргээр 380 килограммhаа доошо бэшээр, тарган гэhэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Тиигэжэ совхоз 200 центнер мяха тушааха түсэбөө дүүргэhэн байна. Үбэлэй үедэ шахагдаhан хэдэн арбаад хашараг hаяар тушаахаар бэлдэгдэжэ байнхай. Совхозой малшад туйлаhан энэ амжалтаяа түрэл партиингаа зарлагдаад байhан съездын хүндэлэлдэ зорюулна.

С. РИНЧИНОВА.

Хлагта.

ЗУРАГЛАЛ

БУЛАГАЙ ХОНИШОДОЙ БАЯР

Гомбо юундашьеб баяртай. Үүр сүүрээр хонидоо илгажа эдеэлүүлжэрхёод, тракторай ерэхыень хүлеэжэ байна. Баруун-Обоотоhоо нааша юуншье харагданагүй, үдыхэн янзатай. Теэд ахалагша хонишон нэгэ бага сүлөөтэй байхадаа, хотоёо үшөө дахин эрьежэ харана. Хонидой байрын нэгэ булан соо эхэтэеэ хаалгатай байhан хурьга харааd:

— Энэл даа түрүүшымнай хурьган,— гээд баясана.

Буржагархан сагаан хурьган. Һанахадамни, энэ отарада үшөө хэды олон иимэ хурьгад хүлеэгдэжэ байнаб! Нэгэ хурьган хэдэн зуугаад боложо олошорхо ха юм. Гэбэшье Гомбо Пагбаевич гансахан үбэлэй хурьгадые тодожо абахаяа байхадаа баясана бэшэ, харин тэрэ түл абалгые бэлэдхэлтэйгээр угтажа байhандаа сэдьхэлээ хананги. Мүнөө хони, хурьгадтаа эдюулхэ үбhэеэ трактораар газаагаа зөөжэ байна. Отара дээрэнь ондоошье хүдэлмэри ехэ. Һаяар түллэхэ хонид илгагдажа, амяарлагдан эдеэлүүлэгдэнэ. Хонидынь мүнөө жэлдэ зургаадахяа түл үгэхэ юм. Хүгшэрhэн, шадал хүшэ багатай хонидшье аминдаа хашаа соогуур байлгагдадаг болонхой. «Тарган таба хонохогүй» гэhэндэл, түрэхэ хонид тусгаар харууhанда байлгагдажа, хонишод бүхэн тэдэнэйнгээ тамирые зааханшье hуларуулхагүйе оролдоно.

Ахалагша хонишон Гомбо Пагбаевич Пансаловтай хөөрэлдэхэдэ, хонидтонь үбhэ тэжээлшье горитой бэлэдхэгдэжэ абтаа. Үнгэрhэн намар отарын хонишод өөhэдынгөө хүсөөр 150 центнер зелёнко хуряагаа. Борбойн хүндын адагhаа доошо сабшагдажа, 450 центнер үбhэн hүрилэгдээ. Эндэ hайн ургасатай байгаа юм. Дээдэ-Бургалтайн отделениин луговод Чагдар Очиров сабшаландаа минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа, ногооной үрэhэ сасажа, ургасыень hайжаруулhан байгаа. Эндэhээнь гектар бүриhөө хори гаран центнер үбhэн абтаа бшуу.

— Эгээл hайхан үбhэеэ хурьгадтаа орхёод, газаагаа зөөжэ байнабди,—гэжэ ахалагша хонишон хэлэнэ. Зарим хонишод хонидойнгоо дэлгэнэжэ ябахада эгээл шанартай үбhэеэ түрүүн эдюулжэрхёод, хурьгадтаа hайхан үбhэгүй байдаг. Харин нүхэр Пансаловай отарада иимэ байдал ушардаггүй. Олон жэлдэ ажаллажа байhан хадаа, үбэлэй түл абалгын хаhада малай тэжээлые наринаар хубаарилжа үгэдэг. Мүнөө хонидтонь талха тариянай зүйл үгтэжэ, бүдүүн тэжээлынь нилээд арьбалагдажа байна. Мүн «Мир» колхозойнь түб тосхонhоо автомашинаар бардаа зөөгдэжэ, нарай хурьгадта үгтэдэг болоо.

Гомбо Пагбаевич Пансаловай хүтэлдэг бригадын хонишод нёдондо олон хурьгадые түлжүүлээ. 574 эхэ хонидhоо 590 хурьга абаhан, түлнүүдынь эхэнүүдhээ амяарлагдаха үедөө тус бүриин 18 килограммтай болгогдоhон байха юм. Тиигэжэ эндэхид зуунhаа 102 хурьга абажа, Зэдынгээ аймаг соо шалгаралсаhан. Үнгэрэгшэ ноябрь hарада нүхэр Пансалов республикын хонишодой зүблөөндэ хабаадаhан байгаа.

— Нёдондо февралиин эхеэр хониднай түллэжэ эхилhэн юм. Мартын 25-да hүүлшымнай хурьгад абтаа hэн,—гээд Гомбо Пагбаевич хөөрэжэ байха hамбаандаа, томо журнал бариад, хуудаhыень ирана. Тэрээндэнь ямар хаhада хэды хурьган абтаhаниинь тэмдэглээтэй байба. Нёдондо зарим үдэрнүүдтэ жара гаран хурьган абтаhан байна. Февралиин 10 хүрэтэр хоёр зуугаад хонид хурьгалhан байгаа. Искусственна аргаар үрэжүүлэгдэhэн болзорыень харахада, мүнөө жэлдэ февраль hара дүүрэтэр бүхы 621 эхэ хонидойнь олонхинь түллэхөөр багсаагдана.

«Бидэнэр өөhэдөө бүхы хурьгадаа түлжүүлжэ шадахабди», гэжэ ахалагша хонишон хэлэнэ.

Тус отарада табан хүн хүдэлдэг. Базар-Сада Тондоновой бүлэ, залуу хонишон Александр Сосоров Светлана hамгантаяа ажаллажа байнхай. Оролдосотой бэрхэ хүнүүдэй харууhалдаг хонид тобир тарган. Иимэ хонидhоо hайн хурьгад абтаха байха гэжэ hанахааршье бологдоно. Эхэ хонид түллэhэн удаагаа аминдаа хашалта соо хурьгадтаяа хоёр хоногто байлгагдана. Тиигээд тэнжэhэн хурьгад бүлэг бүлэгөөрөө таhалагдажа, хурьгашадта даалгагдадаг...

Партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, эндэхи хонишод зуунhаа 90 хурьга абахабди гэжэ батаар мэдүүлнэ.

Бидэнэй эндэ байхада, Баруун-Обоотоhоо нааша тракторай ябахань харагдаба. Гомбо Пагбаевич тэрэнэй ерэмсээр, үбhэеэ ошожо асархаяа бэлэн болоод байба. Мүнөө энэ бригадын хонишод олохон хурьгадтай болоод байна. Хонишодой харюусалгатай хүдэлмэри түлэг дундаа.

Т. ГАРМАЕВ.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон Г. П. Пансалов (зүүн гарhаа), залуу хонишон Александр Сосоров.

Авторайнь фото.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

БУРЯАДАЙ ТЕРРИТОРИАЛЬНА ГЕОЛОГИЧЕСКА УПРАВЛЕНИИЕ АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР ШАГНАХА ТУХАЙ

Бэдэржэ олоhон минеральна баялигайнгаа нөөсые арьбадхаха, ашагта малтамалнуудай ехэ уурхайнуудые бэдэрэн оложо тодоруулха талаар табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабарие управлениинь коллективэй амжалтатайгаар дүүргэhэнэй түлөө **Буряадай территориальна геологическа управление Ажалай Улаан Тугай** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

...промышленностьда, барилга ба транспорт дээрэ табан ...жэлэй даалгабаринуудые дүүргэхэдээ, ехэ амжалта туйла... үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлhэнэй түлөө, эрдэм ...искусство, медицинэ хүгжөөлгэдэ, хүн зонине ажа...байдалай талаар хангалгада ехэ амжалта туйлаhанай түлөө ...предприятинуудые, барилгануудые, эрдэм-шэнжэл...институдуудые, элүүрые сахилгын, соёл культурын, ...худалдаа наймаанай, хүн зонине ажаhуудалай талаар ...албанай эмхинүүдые СССР-эй Верховно Соведэй Пре...зидиум ССР Союзай орденуудаар шагнаба.

...предприятинууд болон эмхинүүдые ССР Союзай орде...нуудаар шагнаhан тухай СССР-эй Верховно Соведэй ...Президиумэй Указууд «СССР-эй Верховно Соведэй ве...домостинуудта» толилогдохо.

„Луноход-1": hарын дүрбэдэхи үдэрэй тэн дүтэлбэ

...ЛУНОХОДТОЙ ХОЛЫН БАРИСАА БЭЕЛҮҮЛДЭГ ЦЕНТР. (ТАСС). Луноходтой барисаа байгуулха ээлжээтэ сеанс ...февралиин 8 ба 9-нэй үдэрнүүдтэ бэелүүлэгдэбэ. Өөрөө ...аппарат хойшоо зүглэн, Гераклид хушуун тээшэ ...сүүлшын сеансын үедэ дабшаба.

...февралиин 9-дэ баhал тэрэ участогые шэнжэлгэ үр...гэлжэлүүлбэ. hүүлэй сеансын үедэ hарын шоройн химиче...ска состав удаан шэнжэлэгдэhэн байгаа.

...hара дээрэхи энэ участогые шэнжэлhэнэй дүнгүүдээр ...геоморфологическа тодорхой схемэ зохёогдоhон байна. ...февралиин арбанай мэдээгээр, оньhото аппарат «Лу...на-17» гэжэ станциин буулгын шатаhаа 578 метрэй га...зарта байжа байба.

А. Н. КОСЫГИН ЛЕ ТХАНЬ НГИТЭЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Вьетнамай Ажалшадай Партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Вьетнамай Демократическа Республикын Премьер-Министрэй орлогшо Ле Тхань Нгитэй февралиин 10-да Кремль соо уулзажа хөөрэлдэбэ.

Үнэн зүрхэнэй, нүхэрэй оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ Индохитадтахи байдалай хурсадаhан тухай Ле Тхань Нги хэлэжэ үгэбэ. Лаос ба Камбоджодохи ээрхэг түримхэй дайн сэрэгые ургэдхэхэ, Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү ябуулганuудые эмхидхэхэ гэhэн американ империализмын ябуулгануудай хорото шэнжые Ле Тхань Нги тэмдэглэбэ.

Индохитадта США-гай болон тэдэнэй союзнигуудай бэелүүлдэг түримхэй ябуулгануудыень, Лаосой газар дайда руу американо-сайгоной сэрэгүүдэй добтолон орохые, Камбоджодо зоргоороо боложо байhые, ДРВ-гэй өөрын эрхэтэ байдалые тэдэнэй ходо эбдэдэгыень Совет правительство шууд буруушаана гээд А. Н. Косыгин мэдүүлбэ. Эрхэ сүлөөтэ, бэеэ дааhанги байдалайнгаа түлөө үнэн зүйтэйгөөр тэмсэхэдэнь баатар вьетнам арадые, Лаос ба Камбоджын хатуу зоригто патриодуудые Советскэ Союз хүсэдөөр дэмжэнэ.

Империалис добтолгодо хатуу харюу үгэхэдэнь, социалис байгуулалтаяа бэелүүлхэдэнь Вьетнамай Демократическа Республикада али бүхы туhаламжа үзүүлхээр Советскэ Союзай шиидэнги байhые А. Н. Косыгин дахин мэдүүлбэ.

ДРВ-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Нгуен Тхо Тян, СССР-эй МИД-эй Зүүн Урда Азиин таhагые даагша С. С. Немчина хөөрэлдөөндэ хабаадалсаба.

(ТАСС).

МНРП-гэй ЦК-гай пленум

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монголой Арадай-революционно партиин ЦК-гай 9-дэхи пленум Улаан-Баатарта болобо.

«Мал ажалые дам саашадань хүгжөөхэ, мал ажалhаа ашаг шэмэ бүри ехээр абаха талаар партийна организацинуудай зорилгонууд тухай» МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбалай элидхэл пленум дуулаад, зүбшэн хэлсэбэ.

МНР-эй арадай ажахые 1971 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй проект тухай МНР-эй Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ Б. Ринчинпэлжын элидхэлые, энэ жэлэй гүрэнэй бюджедэй проект тухай МНР-эй финансын министр Ц. Моломой элидхэлые МНРП-гэй ЦК-гай пленум соносоод, зүбшэн хэлсэбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалнуудаар тогтоолнууд гаргагдаа.

МНРП-гэй ЦК-гай пленум МНРП-гэй XVI съездые 1971 оной июниин 7-до зарлаха гэжэ тогтообо. Съезд дээрэ иимэ асуудалнууд хэлсэгдэхэ: МНРП-гэй ЦК-гай тоосоото элидхэл; МНРП-гэй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоон; МНР-эй экономико ба соёл культурые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа директивэнүүд; партиин центральна зургаануудай hунгалта.

Байдал hайжарна

САНТЬЯГО. (ТАСС). Ороной урда райондохи байдалай hайжаржа байhан тухай Чилиин хүдөө ажахын министр Чончоль Сантьягада болоhон пресс-конференци дээрэ хөөрэжэ үгэбэ. Хүдөө ажалтай энэ үгытэй ядуу хизаарта шахардуу шанга байдал нэгэ үедэ бии болоhон байгаа. Эндэхи помещигүүд, хархисууд аграрна реформо үнгэргэлгэдэ тон шангаар эсэргүүсэдэг, буу зэбсэг худалдажа абаад, тариашадта добтолон ородог бэлэй.

Каутин провинциин предприятинуудай үйлэдбэриин дэбжэжэ байhан тухай тодорхой мэдээнүүдые министр харуулба. Мүнөө жэлэй ургаса hайн, тариашадай шэниисыень гүрэн худалдажа абаха юм гэжэ министр хэлэбэ.

Гансал Каутин провинциин 1700 хүн ажалтай болобо. Үшөө мянгаад хүн ой модоной ажахыда hаяар хүдэлдэг болохонь. Эдэ бүгэдын ашаар хүдэлмэригүйшүүлэй тоо үсөөрхэнь гэжэ министр хэлэбэ.

СЕМИНАР БОЛОБО

Уржадэр Улаан-Үдэ хотодо научно-үйлэдбэриин экономическа саг үргэлжын семинарай түрүүшын хэшээл үнгэргэгдэбэ. Тус семинарта республикын предприяти, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд хабаадалсажа, «Эрдэм ба үйлэдбэри» гэhэн темээр түрүүшынгээ хэшээл хэhэн байна.

«Шэнэ техникын экономическа ашаг үрэ» гэhэн асуудалаар экономическа эрдэмэй доктор, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Эрдэм болон техникын талаар Гүрэнэй комитедэй согсололгын таhагые даагшын орлогшо **Л. А. Вааг** элидхэл хэhэн байна.

«Буряадай АССР-эй арадай ажахын hалбаринуудта СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай хэhэн шэнжэлгэнүүд» гэhэн асуудалаар ветеринарна эрдэмэй доктор, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай түрүүлэгшэ **В. Р. Филиппов** элидхэл хэбэ.

Тэрэшэлэн «Предприятинуудта техническэ дэбжэлтын туйлалта» гэhэн асуудалаар СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Улаан-Үдын авиационно заводой директор **С. И Исаев**, «Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ эрдэм наукын туйлалтые хэрэглэлгэ» гэhэн асуудалаар Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, Кабанскын совхозой директор **А. И. Хмелев** гэгшэд элидхэл хэhэн, семинарта хабаадагшад дүй дүршэлөө хубаалдаhан байна.

Амар сайн, наран!

...МАГАДАН. (ТАСС). ...тель гэжэ Арктикын ...рос дээрэхи полярна ...hүни одоошье дүүрэбэ. Наранай мүльhэн сэбдэг далай дээгүүр хэдэхэн минута соо мандаhан мүртэньшье, Ушаковско гэжэ тосхоной зон тэрээндэнь али зэргын ехээр баясаа гэжэ hананат.

Полярна үдэрэй хүрэжэ ерэхэдэ, хандагай бугануудаа адуулхада, ан гүрөөл барихада, барилга хэхэдэ, ондоошье ажалда аятай зохид болобо. Тэндэхи антуушад зоопаркнуудта худалдахын тула сагаан баабгайн гүлгэнүүдые барихаяа түхеэржэ байна.

XXIII съездһээ XXIV съезд хүрэтэр

ЕХЭ АЛХАМ ХЭГДЭЭ

Шэнэ табан жэлэй эхи заха табиһан 1971 он батаар алхалан ерэжэ, урдамнай шэнэ зорилго табиба. Эдэ зорилгонуудые урагшатай һайнаар дүүргэхын тула үнгэрһэн табан жэлэй үрэ дүн согсолон хараха. Хэһэн тэмсэл, оролдолго тухайгаа бодожо үзэхэ, дутагдалаа элирүүлхэ, туйлаһан амжалтаяа арьбадхаха хэрэгтэй болоно ха юм.

Республикынгаа ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд үнгэрһэн табан жэлэй түсэбые бэелүүлхэ талаар бага бэшэ оролдолго гаргаа гэжэ онсолон тэмдэглэхээр. Гэхэтэй хамта урдаа табигдаһан бүхы асуудалнуудые саг дарыдань шиидхэжэ шадаагүй. Модо, модоной зүйлнүүдые хэрэглэхэ талаар промышленностиин ургажа байгаа эрилтэ хүсэдөөр хангагдаагүй.

Тобшолон хэлэхэдэ, 8-дахи түсэбтэ табан жэл ой модоной промышленностьда өөрын онсо илгаатай, шэнжэтэй байба. **Арадаймнай ажахын энэ шухала һалбари хүгжэжэ, техническэ талаараа шэнээр зэбсэгжүүлэгдэжэ байгаа. Үйлэдбэриин хэмжээн ехэдхэгдэһэн, ажалай бүтээсэ горитой ехээр дээшэлүүлэгдэһэн юм.**

Табан жэлэй туршада товарна продукци худалдалгые долоодохи табан жэлэйхитэй сасуулхада, 20 миллион түхэригээр ехэ болобо. 219 мянган кубометр модон ехээр шэрэгдээ, модоной дабирхай суглуулга гурба дахин ехэ болоо. Модоор эд хэрэгсэл үйлэдбэрилгэ нилээд ургаа. **Урдахи табан жэлэйхиһээ 165 мянган кубометрээр ехэ модон хюрөөдэгдэһэн, 30 мянган шпала үгтэһэн байна.** Гэрэй детальнуудые, элдэб хэрэгсэл, арад зоной хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ ехэдхэгдээ. Мүн мебель хэлгэ 2 дахин ехэ болоо. Тиихэтэй хамта шэнэ зүйлэй продукци, нэрлэбэл: стандартна гэрнүүд, целлюлозно промышленностьда хэрэглэгдэхэ модоной тайрадаһан, хахалагдажа жэжэ болгогдоһон модон гэхэ мэтэ бэлдэгдэжэ эхилээ.

«Забайкаллес» комбинадай түрүү предприятинууд үйлэдбэреэ үргэдхэхэ, экономическа ашаг үрыень һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэнэ. Жэшээлхэдэ, Шулуутайн леспромхоз социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлаһанайнгаа түлөө КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй ойн баярай грамотаар шагнагдаа һэн. Үйлэдбэриин эрхим культуратай болоһон Байгалай модоной баазын коллектив СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тусхай дипломдо хүртэһэн юм. Баазын коллектив табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргээд, даабариһаа гадуур хахад миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн байна.

Ой модоноймнай промышленность табан жэлэй хугасаада амжалтатайгаар хүгжөө, үйлэдбэриингөө хэмжээс нилээд үргэдхөө. Ямар аргаар амжалта туйлагданаб?

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ һайжаруулха, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ гэһэн партиин XXIII съездын Директивэнүүдээр табигдаһан гол зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ республикымнай оло мянган модошодой хүсэ шадал зорюулагдаһан байна. Тиихэдээ шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулха хараа зам баримталагдаа. Энэ талаар зарим тэды дүй дүршэлтэй болообди гэжэ хэлэхээр.

Модо бэлэдхэлгэ дээрэ ажалладаг хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай комплексно бүтээсэ 1966 ондо 543 кубометр байгаа. Харин **табан жэлэй хугасаада ажалай бүтээсэ 20 процентээр дээшэлһэн байна.** Олон леспромхозой коллективүүд модо отолдог газараа эмхи гуримтай байлгаха, технологическа гурим сахиха, нарин зуруудаар модо отолон унагааха, ургажа байгаа залуу мододые гамнахын түлөө ехэ оролдолго гаргаа. Энэ талаар Итанцын, Баргажанай, Байгалай, Хандагатайн леспромхозуудай һайшаалта ажалые тэмдэглэхээр.

Мүнөө республикымнай бүхы леспромхозуудта модо нарин зуруудаар отолхо түрүү арга хэрэглэгдэнэ. Бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ эрхэ байдал бага комплексно бригадануудта олгохо талаар ехэ оролдолго гаргагдана. Модошод ажаллаха газартаа саг соогоо хүргэгдэдэг болоо, мастерска участок бүхэн нэгэ үлүү трактораар хангагдаа, заһабари хэхэ албатанай ажал һайжаруулагдаа, трактор, автомашина һүниндөө байлгаха дулаан гаражнууд баригдаа. Модо бэлэдхэлэй асуудалнуудые инженернэ ёһоор шиидхээд, ажалай эмхидхэл һайжаруулаад байхада, ашаг ехэтэй үрэ дүн туйлагдана гэжэ Хурамхаанай леспромхозой жэшээ дээрэ харуулжа болоно.

Бага комплексно бригадануудай хүдэлмэриие 1,5 халаанда эгээл түрүүлэн эмхидхэжэ эхилһэн тус леспромхоздо ажалай бүтээсэ ехээр дээшэлбэ. Модо бэлэдхэл дээрэ хүдэлдэг хүн бүхэндэ хубаажа харахада, комплексно бүтээсэ 1038 кубометртэ хүргэгдэһэн байна. Энэнь оронойнмнай леспромхозуудта туйлагдаһан ехэ бүтээсэ мүн болоно. **Хурамхаанай леспромхоз бүхы дээрээ табан жэлэй хугасаада ажалай бүтээсые 52 процентээр дээшэлүүлээ, үйлэдбэриингөө хэмжээе аяар 13 дахин ехэ болгоо.**

Ажалаа 1,5 халаанда эмхидхэхэ үүсхэл гаргаһан В. П. Парамоновой бригада жэл соо 48 мянган, мүн 1,5 халаанда ажалладаг В. С. Щукинай бригада 41,3 мянган кубометр модо бэлэдхэһэн, таллуулһан байна. Тайлбарилан хэлэхэдэ, бригадын гэшүүн бүхэн үдэртөө 23,4 кубометр модо бэлэдхэбэ, тракторай халаан бүхэнэй бүтээсэ 124 кубометртэ хүргэгдэбэ. Энэнь комбинадай бусад бригадануудай дунда зэргын бүтээсэтэй сасуулхада, 2 дахинһаа үлүү болоно. Ажалай эмхидхэл һайжаруулаад, трактор, бригадануудые 1,5 халаанда хүдэлгөөд байгаа һаа, ехэ бүтээсын туйлагдахые леспромхозой коллектив гэршэлэн харуулаа. Тиимэһээ түрүү леспромхозой дүй дүршэлые халан абалсуулха, бусад леспромхозуудта дэлгэрүүлхэ гэшэ комбинадай бүхы инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй шухала зорилго гэжэ тоологдоно.

Партиин XXIII съездын Директивэнүүдээр хараалагдаһан зорилго дүүргэхын тула үйлэдбэри оньһожоруулагдажа, шэнэ техникээр хангагдажа байгаа. Табан жэлэй үедэ республикымнай леспромхозуудта шэнэ техникэ абтаа. Модо хюрөөдэхэдэ, гидроклин, модо шэрэхэ хүсэ ехэтэй МАЗ-509, КРАЗ-255 автомашина хэрэглэгдэнэ. Модо унагаан таллуулдаг шэнэ ВГМ-4 түхэлэй машина, ТТ-4 трактор Баргажанай леспромхоздо туршагдажа эхилээ. Модо шэрэдэг хүсэ ехэтэй автомашинанууд һаяхан абтаа. Харгы барилга, заһабарилгада хэрэгтэй техникээр, туһалбариин машина, механизмуудаар леспромхозууд хангагдаа. Шэнэ машина, техникын абтаха бүри модо бэлэдхэлэй, шэрэлгын технологи һайжаруулагдажа байна.

«Забайкаллес» комбинадай предприятинууд энээнһээ урдахи олон жэлэй туршада модые миин уһа руу табяад лэ урадхуулдаг һэн. Ехэ модон хэрэгтэй газартаа хүрэдэггүй, уһанда шэнгэдэг, гадна модоной хаядаһан гол, далай соогоо үлэшэдэг байгаа. Леспромхозуудай доодо складууд эндэ тэндэ тарашаһан, бага шадалтайшье һэн.

Модо ута зандань томо багсаар шэрэхэ түрүү технологи нэбтэрүүлхын тула 258 километр утатай автомобильна, түмэр замай бага колейнэ харгы. 13 хүүргын түхеэрэлгэ баригдаа. Тиигэжэ ехэ модон автотранспортаар, түмэр замай харгыгаар шэрэгдэжэ, ута зандаа модо болбосоруулгын предприятинуудта хүргэгдэнэ. Энэ технологи олон шухала асуудал шиидхэхэ арга олгобо. **Ажалай бүтээсэ горитой ехээр дээшэлүүлэгдээ, модые комплексно аргаар хэрэглэхэ, болбосоруулха хүдэлмэри оньһожоруулха, автомат түхеэрэлгээр зэбсэгжүүлхэ арга хангаа.**

Модые ута зандань шэрэжэ, хэрэглэгшэдтэнь хүргэхэ технологи гурбан жэлэй саада тээ нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ һэн. Шэнэ технологи хэрэглэһэн Шулуутайн, Ардасаанай леспромхозуудташье, модо ута зандань абадаг болоһон мебелиин, модо болбосоруулгын комбинадташье аша туһатай байба. Урдань комбинат модоор дуталдажа, бэрхэшээлтэй байдалда ородог һэн. Мүнөө хэрэгтэй модон саг соогоо хүргэгдэжэ байна.

Ехэ ашаа үргэхэ шадалтай кранууд, автомат аргаар хүдэлдэг лининүүд эндэ тодхогдонхой. **Хамта дээрээ автомат шахуу линитэй 32 доодо склад баригдаа. 1971 ондо үшөө 10 линии ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.** Тиихэдээ леспромхозуудай отолһон бүхы модон эдэ складуудта тайрагдаха, сортологдохо юм.

Бии байгаа арга болёмжонуудые, түүхэй эд хэрэгсэлээ дууһан хэрэглэжэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ һайжаруулха гэһэн партиин XXIII съездын Директивэнүүдые дүүргэхэ талаар горитой алхам хэгдээ. Комбинадай предприятинууд ондо ондоо янзын модо, жэшээлхэдэ, шэнэһэн модо хэрэглэдэг болоо. Оньһожоруулмал доодо складуудтай болоһон предприяти, леспромхозууд модоной тайрадаһа, холтоһо, ондоошье үлэгдэл хэрэглэжэ эхилээ. Модоной хаядаһа жэжэлэн хэрэглэхэ цехүүд Байгалай модоной баазада, Буряадай болон Онохойн модоной комбинадуудта, Клюевскэ леспромхоздо баригдаа. Мүн муу шанартай модо хюрөөдэхэ цех Шулуутайн [...] до баригдажа дүүргэгдэ[...] лес» комбинат модоной [...] һа хэрэглэжэ, продукци [...] хэ хэмжээ хараалаад, [...] рын жэлнүүдтэ бэелүүл[...]

Гадна Байгал дал[...] урадхуулгые гуримшуу[...] шиидхэгдээ. Модон си[...] холбогдожо, далайгаар [...] дана. Урдань далайн [...] хэмжээнэй модон гээлт[...] ородог байһан. Модые урадхуулхада, ажалай [...] шэлээ, модон гээлтэгүй[...] газартаа хүргэгдэдэг [...] урадхуулгын шэнэ арга [...] нэй ашаар ганса 1970 [...] да 440 мянган түхэриг[...] хэгдэһэн байна.

Модо шэрэдэг харгы [...] далда ехэ анхарал хан[...] Байгалай, Баргажанай, [...] леспромхозууд һайн харг[...] модоёо һаадгүйгөөр шэр[...] Хандагатайн леспромхоз [...] леятай түмэр харгы ин[...] аргаар барина. Үнгэрһэн [...] лэй хугасаада хамта [...] километр утатай харгы [...]

Үнгэрһэн түсэбтэ таба[...] публикымнай ой модоно[...] ленностиин хүдэлмэри[...] илгаатай байба. **Эдэ жэл[...] гасаада техническэ дэб[...] ха, наука болон техни[...] үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ [...] алхам хэгдээ.** Мүн модо[...] риальна болон культурна [...] нилээд һайжараа. Модо[...] XXIII съездын шиидхэб[...] лүүлэн, республикынгаа [...] хэлэй промышленности[...] шань хүгжөөжэ байна.

В. СТУ[...]
«Забайкаллес» комби[...]
начальнигай ор[...]

Алмаха арьбалха хинаха

ЗӨӨРИ ЭЗЭТЭЙ, МҮНГЭН ТООТОЙ

ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ хүгжөөхэ, колхоз, совхозуудые бэхижүүлхэ хэрэгтэ гүрэмнай айхабтар ехэ мүнгэ жэл бүри һомолно. Энээниие бидэнэр, хүдөөгэй зон, элеэр харанабди, өөһэдынгөө ажаһуудал дээрэһээ ойлгонобди.

Саашадаа гүрэн түрын энэ тэдхэмжэ бүри ехэ болохоор хараалагданхай. Шэнэ табан жэлдэ хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ урда табан жэлэйхиһээ 1,7 дахин ехэ мүнгэн һомологдохо гэжэ КПСС-эй ЦК-гай июлиин (1970 он) Пленум тогтооһон байгаа. Энэ шиидхэбэриин үндэһөөр һаяхан боложо үнгэрһэн СССР-эй Верховно Соведэй 2-дохи сесси 1971 оной түсэб баталаа. Эндэ хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ урдынхиһаа бүри ехэ мүнгэн һомологдоо.

Эдэ бүгэдэ хүдөөгэй зониие баярлуулна, ажалай шэнэ амжалтада зоригжуулна. Теэд гүрэнэймнай энэ ехэ туһаламжа хэр зүбөөр хэрэглэгдэнэ гээшэб, колхоз, совхозуудай доторой арга боломжонууд хэр зэргэ ашаглагданаб гэжэ түрэл колхозойнгоо байдал дээрэһээ хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Би нютагтаа колхозой тогтоһон сагһаа хойшо хамтынгаа ажал бэхижүүлхэ, ашаг үрэ ехэтэй болгохо гэжэ саг үргэлжэ оролдожо ябадаг хүм. Хори гаран жэлдэ колхозой түрүүлэгшээр хүдэлхэдөө, олон зоной зөөри арьбадхаха, гүрэн түрынгөө урдахи уялгые һайнаар дүүргэхэ гэжэ хүсэгдэһэн байха. Энээндэмнай колхозой коммунистнууд, партийна организациин секретаряар удаан хүдэлһэн Тогочи Данзанович Данзанов ехэ урагша таталсаһан гээшэ. Тиигэжэ манай колхоз аймаг, республика дотороо суутай, нэрэтэй түрэтэй болоһониинь «Буряад үнэн» газетын уншагшадта мэдээжэ бэзэ.

Харин мүнөө болоод байхада, гүрэн түрын зүгһөө хэды ехэ тэдхэмжэ үгтөөшье һаань, артелиимнай экономико тон бирагүй байдалда оронхой. Колхозой бүхы үри шэринь аяар 2 миллион 587 мянган түхэригтэ хүрэнхэй. Зүгөөр колхозой хамаг зөөринь мүнөө 2 миллион 502 мянган түхэриг болоно. Ондоогоор хэлэхэдэ, артелиин зөөри зөөшые сүм худалдаашье һаа, үри шэриеэ хаахагүй жэшээтэй.

ЯАХАДАА иимэ байдал тохёолдооб гэһэн асуудал гарана. Эгээл түрүүшын шалтагаан юун бэ гэхэдэ, колхозой үндэһэн хуули — Устав сахигданагүй. Артелиин хүтэлбэрилэгшэдһөө эхилээд, жиирэй колхозник хүрэтэрөө колхозой Уставай гурим мартанхай. Урдын устав хуушараа гээд хэрэглэхэеэ болёо һаа, шэнэ Уставаашье гартаа баринагүй.

Илангаяа һүүлэй 3-4 жэлэй туршада А. Чимитцыреновэй колхозой түрүүлэгшээр хүдэлжэ байха үедэ хамтын ажалай хуули гурим орой хэрэглэгдэхэеэ болёо һэн. Хамтын суглаанашье татагдахаяа болижо, бүхы юумэеэ түрүүлэгшэ өөрөө шиидхэдэг заншалтай болоһон юм.

Гүрэнэй банкһаа мүнгэ дуран соогоо зээлеэр абажа, тэрэнээ хэрэгтэ хэрэггүй юумэндэ гаргашалаа. Өөрөө мэдээд лэ колхознигуудай салин хүлһэ нэмээдэг, хэһэн хүдэлмэриинь харалсангүйгөөр хүнүүдтэ мүнгэ авансаар үгэжэрхидэг заншалтай һэн. Тиигэжэ колхозой жасада үритэйшүүл олошороо.

Илангаяа захиргаанай, элдэб тушаалта хүдэлмэридэ хэтэрхы олон хүнүүд томилогдожо, тэдэнэрэй салин ямаршье баримтагүйгөөр нэмээгдэһэн байха юм. Жэшээнь, түрүүлэгшын захиралтаар Далайтанай фермэ дээрэ кочегараар хүдэлдэг хүн һарада 300 түхэриг хүрэтэр салин абаһан байгаа.

Колхознигуудһаа мал худалдажа абажа байжа, гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө дүүргэһэн аад, колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд жэлэй эсэстэ 400—500 түхэриг нэмэлтэ түлбэри абаһан байна. Хүнүүдэй хэһэн хүдэлмэриин хэмжээе харуулангүйгөөр бэшэгдэһэн нарядаар мүнгэн түлэгдэгшэ һэн.

Эдэ бүгэдэһөө болоҗо, колхознигуудай ажалай түлөөһэндэ 1969 ондо бүхы олзо оршын аяар 89 процент гаргашалагдаһан гэхэ гү, али 1965 онойхитой жэшэхэдэ, 30,8 процентээр ехэ болоһон байха юм. Тиин энэ үедэ ажалай бүтээсэ оройдоо 2,2 процентээр нэмээ һэн.

ХОЕРДОХЕОР, үйлэдбэри дээрэ элдэб хэрэгсэлнүүд ямаршье хэм хэмжүүргүйгөөр гаргашалагдадаг, тэрэнэй хойноһоо ямаршье хиналта табигдахаяа болиһон юм. Жэшээнь, трактористнууд, жолоошод өөһэдөө заправка хээд ябадаг болоо. Тиигэжэ 1969 ондо 9 745 түхэригэй түлишэ үлүү хэрэглэгдээ. Теэд тэрэнэй түлөө хэншье харюусаагүй. Малда үгтэдэг тэжээлэй нормо сахигдахаяа болижо, түрүүлэгшын зүбшөөлөөр эхэ хонидто сүүдхэдэ 1 килограмм хүрэтэр таряа талханай зүйл үгтэһэн байха. Автомашинаар зөөгдэһэн ашаае тушаажа абаһан хүнэй гар табилга орой байхагүй. Нёдондо артелиин жолоошод аяар 33 тонно бензин хэмһээ үлүү гаргашалаа. Автомашинануудые ашаглалгада, жолоошодой салин хүлһэндэ, запчастьнуудта хараалагдаһан мүнгэн аяар 28 мянга гаран түхэригөөр үлүү гаргашалагдаа. Теэд нэгэшье жолоошон энээнэй түлөө зэмэдэ ороогүй.

ГУРБАДАХЯАР, колхозой мүнгэ, зөөри иишэ тиишэнь үрихэ, үбэршэлхэ, хулгайлха баримтанууд али олон үзэгдэдэг болоо һэн. Энэ талаар түрүүлэгшэ байһан А. Чимитцыренов нарин хиналта табихын орондо өөрөө «гараа бузарлалсаһан» байха юм. Колхоздо барилга хэһэн армянуудта 25 мянган түхэриг хуули бусаар түлэһэниинь элишэлэгдээ. Мүн айлшадта бэлэг сэлэг абаха, тэдэниие хүндэлхэ хэрэгтэ хэдэн мянган түхэриг гаргашалагдаа. 1969 оной январьда колхознигуудые эдеэлүүлбэди гээд 178 түхэриг столоводо түлэһэн байха. Тиихэдэ үмсын мал колхозой малаар андалдаха ушар үзэгдэдэг болоо. Колхознигуудай хэрэглэһэн электрын элшэ хүсэн хамтын жасаһаа түлэгдэнэ.



ДҮРБЭДЭХЕЭР, колхозой үйлэдбэриие нарин һайнаар хүтэлбэрилөөгүйһөө ажахын һалбари бүхэниинь гарза хохидол ушаруулжа байгаа. Колхозой мүнгөөр худалдагдажа абтаһан үнэтэй сэнтэй машинанууд ямаршье туһа нэмэри хүргэнгүйгөөр хаягдана. Жэшээнь, Далайтанай фермэдэ үнеэдые һааха ДА-3 түхеэрэлгэ аяар 1967 ондо тодхогдоһон аад, мүнөө хүрэтэр хүдэлгэгдөөгүй, миин жэбэ жонходо эдигдэжэ һалаа тооной. Жэл бүри олон мал һубайржа, үхэл гарзада орожо, хэдэн зуу мянган түхэригэй гарза болоно.

Малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриин нарин һайнаар ябуулагдаагүй байһан дээрэһээ ашаг шэмэнь өөдэлнэгүй. Үнеэн бүриһөө һү һааха, хонин бүриһөө нооһо хайшалха түсэб нёдондо дүүргэгдээгүй үлөө һэн. Үхэһэн, үүсэлэгдэһэн малай арһа суглуулжа тушааха заншал мартагдаа. Тиигэжэ хэдэн мянган түхэриг алдагдана гээшэб. Гүрэндэ туранхай мал худалдажа, баһал ехэ олзоёо гээнэ.

Колхозой баялигай эшэ үндэһэн — газар мууса ашаглагдана гэжэ ажаглахаар. Сэбэр паар бэлдэхээр үлөөгдэһэн газарынь саг соогоо элдүүрилэгдэнгүй үрмэдэһэ, ногоондо дарагдашана. Тэрэ саанаа шанар муутай үрэһэн хэрэглэгдэнэ. Тиигэжэ тэндэһээ биратай урга са абтанагүй.

Теэд эдэ бүгэдые юундэ тоолонобиб гэхэдэ, ажахыгаа өөдэнь татахын орондо уруунь дараад, колхозой зөөриие үрижэ, даахаар бэшэ ехэ үридэ унагааһан хүн — А. Чимитцыренов партийна билет хармаандаа хээд ябажа байна бшуу. Үшөө энэнь багадаад, һамуу һалихай ябадал гаргажа, хорёод жэлдэ хамта һууһан нүхэрөө, хүбүүгээ хаяад, Агын округ руу хулжаа ха юм.

ЯАХАДАА иимэ хүнүүдые бидэнэр тэсэхэ болонобибди? Юрэдөө, сэхыень хэлэхэдэ, манай энээгүүр хамтын зөөри үриһэн бариһан, үбэршэлһэн, дутааһан, муудуулһан хүнүүдые хэрэглэхэеэ огто болёо гэжэ һанагдагша. Теэд арадай зөөри үригшэдтэй эрид шангаар тэмсэхэ гэжэ нёдондо гаргаһан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай бэшэг дотор сэхэ хэлэгдээ һэн.

Үнэхөөр гүрэнэй, хамтын зөөри гээшэ манай социалис гүрэнэй нангин баялиг, түшэг тулгуури, тиимэһээ тэрээндэ гар хүрэһэн хүнүүд манай эгээл муухай дайсан гэжэ тоологдодог, тоологдохошье ёһотой ааб даа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, арадай зөөри хамгаалха гэжэ оролдоһон лэ газарта коммунизм захална гээшэ гээд В. И. Ленин һургадаг байгаа.

«Зөөри эзэтэй, мүнгэн тоотой» байха зэргэтэй, «Арьбалхада арба дахин ехэ болохо, хороохоодо хори дахин хор болохо» гэжэ арадай аман үгэшье ухаа заадаг ааб даа.

Гүрэнэй, хамтын зөөри хамгаалха, арьбалха талаар хүтэлбэрилэгшэдэй (ехэ багагүй) сэхэ харюусалгатай байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ колхозой түрүүлэгшэнэрые, отделениие эрхилэгшэдые томилходоо ажал мэдэхэ, эмхидхэхэ шадабариинь харахынгаа хажуугаар, тэрэнэй хэр журамтайе, олониитын зөөри арьбалжа, хинажа шадаха байһыень обёоролсохо хэрэгтэй гэжэ һанагдана. Хүтэлбэрилэгшэдэйл һуладаа һаа, «нюдэ балай, шэхэ дулии» һуугаа һаань, олон зоной хамтын зөөри энэ тэрэ нүхөөр урдахал ха юм. Тиимэ байһаниинь ажабайдал дээрэһээ олонто харагдана.

Зүгөөр мүнөө үедэ хүдөөдэ хүн зон хэзээ хэзээнэйхиһээ баян дэлгэр һууна. Жиирэй хонишон, малшан, механизаторайхиие абажа үзөө һаа, мотоцикл гү, али хүнгэн автомашина абажархиха шадалтайл байха. Гэр соохи, газаахи юумэн дүүрэн. Тиимэһээ хамтын зөөридэ хомхойрхохо, тэрэниие үбэршэлхэ ямаршье баримта, шалтагаан байхагүй. Теэд хэршье ядалдаа һаа, хамтын зөөриин ойро хүрэжэ огто болохогүй бшуу.

КОЛХОЗОЙ түрүүлэгшын иимэ хойрог зан гаргажа байхада, тэндэхи коммунистнууд, колхознигууд юу хаража байгаа юмта гэһэн асуудал гаража магад, гарахашье зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, колхоздомнай 110 гаран коммунист бии. Энээн тушаа партийна суглаан дээрэ үгэ хэлээд үзэгдөө һэн. Теэд тэрэ дэмжэгдээгүй. Колхознигуудай хамтын суглаан гэжэ жэлдэ нэгэ дахин зарлагдаһан аад, мянган асуудал табигдажа, зүйтэйгөөр хөөрэлдэхэшье арга болоогүй. Сэхыень хэлэхэдэ, манай эндэ хүниие шүүмжэлхэ гээшэ хүндөө бууранхай. Шүүмжэлэл хэһэн хүн мууда тоологдодог, шоо үзэгдэдэг жэшээтэй. Энэмнай манай партиин ажабайдалда таараха хэрэг бэшэ, энээн тушаа хөөрэлдэхэ саг ерээ гэжэ һанагдана.

Колхоздомнай шэнэ түрүүлэгшэ һунгагдаһаар жэл болохоёо байна. Энэ үедэ нилээд хубилалта болоо. Салин хүлһэн бага зэргэ гуримшуулагдаа. Теэд урдын түрүүлэгшын хэһэн уршагта хэрэгые гүйсэд заһахын тула нилээд саг хэрэгтэй ааб даа.

Зүгөөр манай колхоздо болоһон ушар тухай бэшэхэдээ ондоо ажахынуудта тиимэ юумэн бү үзэгдэһэй, шэнэ табан жэлдэ гүрэн түрын һомолһон мүнгэн хүдөө ажахыда ашагтай үрэтэйгөөр хэрэглэгдэһэй гэһэн бодолтойб. Шэнэ табан жэлдэ хамтынгаа зөөридэ нарин һайн эзэн болоҗо, мүнгэеэ алгадгүй тооложо һураял гэжэ хүсэхэ байнаб.

Д. ОЧИРОВ,
Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой үнинэй гэшүүн, России федерациин тусхайта пенсионер, 1939 оной коммунист.

РЕДАКЦИҺАА: **Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн, үнинэй коммунист Дагба Доржиевич Очиров угаа шухала асуудалаар бэшэбэ. Гүрэнэй, хамтын зөөри хамгаалха талаар колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ, колхозой Устав наринаар сахиха, гүрэнэй талаһаа хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ үгтэжэ байһан мүнгые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ тухай яб байса хөөрэлдэхөөр болоһониинь элитэ.**

Гүрэнэй, хамтын мүнгэ, зөөриие хайра гамгүйгөөр гаргашалха, ниитын адууһа малые ажахыда гарзатайгаар андалдаха, колхоз, совхозой трактор, автомашиные түлөөһэгүйгөөр үмсын хэрэгтэ гүйлгэхэ, ажалай түлөөһэндэ хэмһээ ехэ мүнгэ хубааха ябадал бусадшье ажахынуудта дайралдадаг. Гадна ороохо таряа гээлтэдэ оруулха, гутааха, малаа һубайруулха, үхүүлхэ, үбһэ, һолоомо ямаршье түлөөһэгүйгөөр хүнүүдтэ үгэхэ, электрын элшэ хүсэнэй хэр зэргээр гаргашалагдаһанай хойноһоо хиналта табихагүй, ой модо миинтэ отолхо, колхоз, совхозой таряалан, сабшалан руу малаа табиха баримтанууд олон газарта үзэгдэдэг.

Эдэ бүхы асуудалнуудаар «Буряад үнэн» газетын хуудаһанда уншагшадай хоорондо үнэн сэдьхэлэй хөөрэлдөөн болоо һаа, нилээд туһатай, нүлөөтэй байха һэн гэжэ һанагдана.

Манай газетые уншагша нүхэд! Эндэ табигдаһан асуудалнуудай али нэгэн тухай тодорхойгоор бэшэжэ, гүрэнэй болон хамтын зөөриин хэр нарин нягтаар арьбалагдажа байһыень харуулхыетнай хүсэнэбди.

Совет орон доторнай

МЕХАНИЗАТОРНУУД—СЪЕЗДДЭ

ТОМСК. (ТАСС). Томско областиин механизаторнууд партиин XXIV съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр комбайнуудайнгаа заһабариие дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Бүхы машинануудайнь хахад заһагдаад байна. «Рыболовский», «Тахтамышевский», «Победа» гэжэ түрүү ажахынууд заһабариингаа түсэб дүүргэнхэй. Хүрьһэ элдүүрилдэг, тарилга хэдэг машинануудай 80 процентнь хабарай тарилгын хүдэлмэридэ баһал бэлэн болонхой.

Тус областиинхид бэлэдхэлээ, гол хүдэлмэреэ үбэл хээд, хабар, зунай хаһада механизаторнуудаа бэлэн байлгахые оролдоно.

ШЭНЖЭЛГЫН ЦЕНТР

АЛМА-АТА. (ТАСС). Эрдэм ухаанай заабаряар ажалаа эмхидхэхэ, үйлэдбэри хүтэлбэрилхэ мэргэжэлтэдэй шадабариие улам дээшэлүүлхэ һуралсалай шэнэ центрые түрүүшын бүлэг нүхэд дүүргэжэ гараба. Хододоо хүдэлжэ байха энэ республиканска центр Алма-Атын арадай ажахын институдай дэргэдэ байгуулагданхай. Тэрэнэй кафедранууд, лабораторинуудтань арадай ажахын элдэб һалбаринуудта нэбтэрүүлэгдэхэ, эрдэм ухаанай заабаряар ажалаа эмхидхэхэ шэнжэлгын хүдэлмэри хэгдэнэ.

Республикын фабрика болон заводууд, рудник ба барилгануудта, транспортын, газарай баялиг шэнжэлдэг эмхинүүдтэ, совхозуудта хүдэлдэг Казахстанай дүрбэ мянган мэргэжэлтэд ажалаа эрдэм ухаанай заабаряар эмхидхэхэ, мэргэжэлээ энэ табан жэлэй турша соо улам дээшэлүүлхэ юм.

Абарга хүсэтэй арба мянган трактор

ЖОРДИНО. (ТАСС). 27 тонно хүрэтэр ашаа тээжэ шадаха арба мянгадахи «Белаз-540» гэжэ машина Белоруссиин автомобилиин заводой гол конвейерһээ гараба. Иимэ ехэ хүсэтэй түрүүшын машиные энэ предприяти 1965 оной һүүл багта бүтээн гаргаһан юм. Ороной бүхы томо томо барилгануудта, горнорудна предприятинуудта мүнөө Белоруссиин баатарнууд хүдэлнэ. «Белаз-540» хилын саанашье суурхана.

Үндэр ургасын бэлэдхэл үбэлһөө эхилнэ

БАРНАУЛ. (ТАСС). Сибириин үбэл энэ жэлдэ ехэ саһатай байба. Алтайн таряашад саһа сэхээр тогтооно. Мянгаад гусеничнэ машинанууд тунга саһа хахална. Нэгэ миллион гэһэн бүхэли тоо механизаторнуудай ажалай календарьта бэшэгдэбэ. Иимэ ехэ газарта саһан суглуулагдаа. Саһа тогтоохо халхабшануудшье таряашадай найдабариие харюулжа шадаба. Тэдэнь 400 мянган гектарта зузаан саһа бариба. Агрономуудай һанамжын ёһоор, саһа тогтооһон газарнуудта гектарһаа нэгэ хахад—хоёр центнер нэмэлтэ шаниисэ хуряагдахаар хараалагдана.



ЧЕЛЯБИНСК. Эндэ[...] бопрокатна заводһоо түр[...] хэдэн арбаад эшелон [...] 1971 ондо эльгээгдэ[...] трубанууд газова ба не[...] магистральнуудые бари[...] хэрэглэгдэхэ юм.

Ажалай бүтээсые эри[...] шэлүүлһэнэй ашаар тус [...] приятиин коллектив [...] жэлнүүдтэ продукци [...] гаяа нилээд ехэдхэжэ [...] байна. Тус заводой нэгэ [...] хүдэлмэришэд табан [...] турша соо 40 мянга шах[...] лометр утатай труба г[...] байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: [...] то бүтээгдэһэн трубануу[...] дажа байна.

ТАСС-ай фотохро[...]

МЭРГЭЖЭЛТЫН АЖАГЛАЛТА

АГРОНОМУУДАЙ СЕМИНАР-ЗҮБЛӨӨ[...]

Һаяхан Улаан-Үдэдэ республикын агрономуудай гурбан үдэрэй семинар-зүблөөн үнгэрөө. «Республикын колхоз, совхозуудта таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, ехэ продукци абаха хүдэлмэриин дүнгүүд ба саашанхи зорилгонууд» гэһэн асуудалаар хүдөө ажахын министрэй орлогшо Т. Ф. Дубкова элидхэл хээ. Эндэ хүдөө ажахын туршалгын станциин, хүдөө ажахын институдай болон бусад научна эмхи зургаануудай эрдэмтэдэй 28 элидхэл шагнаа.

Элидхэлнүүд олон янзын асуудалнуудаар хэгдээ. Илангаяа газарые зүбөөр, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Жэшээнь, таряалан зүбөөр хубаарилха, севооборотнууд тухай, наг шэбхэ ба минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ тушаа, газар уһалха тухай тусхай элидхэлнүүд хэгдэһэн байна. Гадна саад болон овощ ургуулха, тэжээлэй шэнэ ургамалнуудые хэрэглэхэ, орооһо таряанай болон тэжээлэй ургамалнуудай шэнэ сортнуудые нэбтэрүүлхэ тухай хөөрэлдөө. Олонхи элидхэлнүүд һайнаар бэлдэгдэһэн байжа, семинар-зүблөөндэ хабаадагшадта һайшаагдаа.

Элидхэлнүүд тухай һанамжаа хэлыт гэжэ хэдэн хүнүүдтэ хандахадамнай, тэдэнэр иигэжэ харюусаһан байна.

— Арба гаран жэлдэ агрономоор хүдэлжэ байнаб,—гээд Хурамхаанай аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна агроном Г. Балданов захалаа.— Теэд агрономуудта хабаатай иимэ олон асуудалтай үргэн семинарай болоһые һананагүйб. Элидхэлнүүд гол түлэб һонирхолтойнууд. Илангаяа хүдөө ажахын институдай доцентнүүд В. Д. Дархановай, Н. В. Барнаковой, А. Г. Давыдовэй, туршалгын станциин эрдэмтэ Л. К. Емельяновай элидхэлнүүд һонин байгаа. Зүгөөр хойшодоо иимэ семинар үнгэргэхэдөө экономико болон ажалай эмхидхэл тухай асуудал оруулхые хүсэнэб.

— Иимэ семинар ехэ туһатай, —гэжэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой главна агроном С. Хамниганов мэдүүлбэ. —Эндэ табигдаһан элидхэлнүүдһээ олон шэнэ юумэ ойлгожо абаабди, мартаһаншье юумэеэ һэргээгээбди.

— Дахин иимэ семинар үнгэргэхэдөө колхоз, совхозуудай агрономуудта үгэ х э л ү ү л х э хэрэгтэй, — гээд Зэдын аймагай Ториин совхозой главна агроном В. А. Кречетов хэлээ.

Һонирхолтой, һайн элидхэлнүүдэй дундуур удха багат[...] элидхэлнүүд ушарһан [...] Туршалгын станциин аха[...] научна хүдэлмэрилэгш[...] Колмаков минеральна үтэг[...] хэрэглэхэ тухай элидхэхэ [...] раа, ажахыдаа хэгдэжэ б[...] ехэ хүдэлмэриие һонирх[...] ойлгохоор хөөрэжэ шад[...] Наг шэбхэ ашаглаха асуу[...] хүдөө ажахын институдай [...] химиин кафедрын доцент С. [...] хоев һонирхолтойгоор хө[...] үгэхэнь гэжэ хүнүүд хүл[...] Теэд тэрэнь хүсэлдөөгүй.

Семинар дээрэ ямар тиим[...] нэ юумэн тухай хөөрэлдөөб? [...] хэр Н. В. Варнаков тэжээл[...] рэглэхээр шара будаа (прос[...] риха тушаа ехэ анхараа. [...] раар үлеэлгэжэ үбһэ хатаа[...] һэнэй гурил хэдэг «АВ[...] машинануудые бүтээсэ е[...] гээр хэрэглэхэ асуудалда [...] хэлшэд тогтоо.

Семинар-зүблөөн дээрэ [...] ажахын министр В. Б. Са[...] КПСС-эй обкомой нэгэдэхи [...] ретарь А. У. Модогоев дэл[...] гы үгэ хэлээ.

Семинар-зүблөөнэй эсэст[...] нэ табан жэлэй түрүүшы[...] дэ агрономуудай бэелүүлх[...] циалис уялга баталагдаа [...]

Б. ГОМБО[...]
агроном-аспира[...]

ЗОРИГТОЙ ХҮН



Хэрэгтэй соо модон унагаагдаа. Теэд яажа тэрэниие гаргуулхаб? Трактораар шэрэхэ гээшэ, хадань дан эгсэ. Нэжээдээр бутулгаха гээ һаа, модон бүхэнэй мүшэрыень зулаха, тингэһэнэй удаа доро оруулха болоно. Үшөө тэрэншье бүтэхэ юумэ гү, али үгы гү, мэдэгдэхэгүй. Теэд иигэжэ «тоосолдожо» байха саг үгы. Манай байра барижа дууһаха болоод шахаг болошоһон, час бүхэн үнэтэй. Үндэр хярын оройһоо тээ доошонуур унагаажархиһан модонуудаа доошонь яажа голлуулха гээшэйгээ модошод һанаа зобонгёор түбшэлдэнэ.

— Үгы, Николай Молоновичнай зүрхэлжэрхихэгүй юм гү?

— Зүрхэлхэдөөл зүрхэлхэ хүн гээшэ. Шиидэнги, зоригтойл гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Хойто дабаанда айхабтатайл газарһаа модо оруулһан байдаг.

— Тракторист өөрөөл мэдэг, түрүүн хаража үзэг. Хүниие хашаржа, бүтэшэгүй газар уруу ябуулжа болохогүй. Болохолгүй һаань, Николай гарахашьегүй,— гээд Родион Тунжинов мэдүүлбэ.

— Зүб, зүб! Өөрөөл ерээд, трактораа доро орхижо, ябагаар дээшээ гаража хараг, харгыгаа шэлэйлэг. Эрид эгсэ гээл һаань, айһан үгэгүйгөөр модонуудаа зулаха, түргэхэн голдо оруулхаяа болоё.

Тиибэршье байтар «ДТ-75» трактор нарин жалгын эхиндэ гаража, хадын бооридо зогсобо. Үндэр бэетэй, шэрбэг залуу хүн кабинаһаа энеэбхилһээр гаража ерэбэ.

— Зай, Николай Молонович, дээшээ эрид эгсэ газартал модо оруулжорхибобди. Өөрөө хаража үзэ, аюултайшаг лэ һаань, зулаха ехилхэмнай гүб даа,— гэжэ модошодой нэгэн трактористда хэлэнэ.— Энээхэн дороол, адаг тала эрид байхаһаа бэшэ, тэбсэг дээшээ саашаа хярадаа хүрэтэр баһал, налуу юм.

Тэбсэг дээрэ гаража хараад, тракторист доро байһан нүхэдөө дуудаба:

— Наада бүхэтэр хүһанай тэрэ тээхи нарин модые узуурынь тайражархигты. Бүхэтэр тэндэһээ тойрожо нугаралтагүй, зүүн гарынь сэхэ орошохобди!

— Зай, Николаймнай туршаха гэжэ бодоо гээшэ. Али боли гэхэмнай гү?—гэжэ модошодой нэгэниинь өртөөнһөө һэргылбэ.

— Байг, өөрөөл мэдэг. Үшөө дахин бодожо үзэ гэхэбди. һаянай модо оруулжа байгаа бэшэ, жэл бүрил үбэлдөө модо бэлэдхэдэ ябадаг хүн,—гэжэ нүгөөдэнь модошон хэлэнэ.

Нүхэдэйнгөө хорихоёо һанахагүй. Николай Молонович:

— Хамаагүй. Энээнһээ болохо гэшэраар ябагдагша, үшөөшье эрид газарһаа модон шэрэгдэһэн юм даа. һанаагаа бү зобогты. «Зориг хүн—зориһондоо» гэжэ үгэ байха юм даа. Эдэ мэтын юумэнһээ айжа, сухарижа ябаха һаа, манай ажал хэхэ бэлэй,—гэжэ шиидэнгеэр хэлэнэ.—Зай, хараад тоосолдожо байлтагүй, бүхэтэр хүһанайнгаа зүүгээр сэхэ харгы гаргагты. Зай, би гэдэргээ сухаряад, хойто налуу хоншоор өөдэ гараад, отолһон модонуудай ойро ошохоб. Энээн өөдөө сэхэ гараха гэхэдэмнай, хүйтэн газар дээрэ трактор буксоваалха. Унагааһан модонуудайнгаа гэшүүһэшье зулаһанай хэрэгтүй. Гэшүүһэтэй модон түлхисэгүй. Зай, би ябааб, хойгуур тойроод, тэндэ гарахаб.

Час тухай сагай үнгэрөөд байхада, далай ханада орохо хорёод модон ута зандаа голдо ороод байгаа һэн. Нэгэнһээнь ханын гурбан модо абахаар жэбжэгэр ута шэнэһэнүүд. Дутаһан ханануудта гүйсэд хүрэхэ, үзүүр талань далай хушалтада орохо. Голдо оруулһан бүхы модоёо холбожо шэрээд, хүсэ ехэтэ трактор хашалгүйхэн саашалаа һэн...

НИКОЛАЙ ДАМБАЕВ мэнэ һаял гуша хүрэжэ ябабашье, хахад наһаяа трактор жолоодожо бараа. 1956 ондо тэрэ тракторай прицепщигээр хүдэлжэ захалаа һэн. Уданшьегүй трактор жолоодохо эрхэ абаа һэн ааб даа. Сэрэгэй алба дүүргэжэ ерээдшье баһал трактортаа һууһан юм.

Залуу тракторист гансашье «Красный Октябрь» колхозой бэшэ, бүхы Захааминайнгаа аймагай эрхим механизаторнуудай нэгэн болоо. Жэл соо хэһэн ажалаараа түрүү һууринуудай нэгые эзэлһэн лэ байдаг. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ түсэбэй ёһоор 354 гектарай орондо өөрөө 850 гектар, хабарай тарилгын үедэ суг хүдэлһэн нүхэртэйгөө хэһыень оруулалсахада, хамтадаа 1000 гаран гектар (зөөлэн хахалалгада оруулхада) газар элдүүрилһэн байна. Саада жэлнүүдтэшье баһал түсэбөө 2—3 дахин эбхэдэг, 800—900 гектар хүрэтэр хэмжээнэй хүдэлмэри хэжэ байһан.

«ДТ-75» трактораараа ямаршье хүдэлмэридэ ябахадаа—газаршье хахалхадаа, сеялкэ, комбайн, һолоомо, барилгын модо шэрэхэ, зөөхэ, татахадаашье, силосэй ногоо нягтаруулха, дарахадаашье ходол нормоёо холо үлүүлэн дүүргэжэ, бүтээсэ ехэтэй, шанар һайнтай хүдэлмэри хэдэгээрээ зон нүхэдтөө магтуулжа, али олон шанда хүртэжэ ябадаг. Харюусалгатай, яаралтай хэрэгэй гарахадал, Николай Молоновичто хандадаг юм. Тракторшье хододоо бэлэн, эзэншье хэзээ бүхэндэ арсалтагүй, даалгагдаһан хүдэлмэри саг соонь дүүрэһэн лэ байха. Хэһэн хүдэлмэриинь шалгаһанайшье үлүү.

КПСС-эй гэшүүн болоһоор табадахи жэлээ ябана. Колхозой коммунистнууд партийна комитедэйнгээ гэшүүнээр тэрэниие һунгаһхай. Ажалша, шударгы, үнэн сэхэ, партийна организацингаа хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг хадань, коммунистнууд тэрээндэ этигэл найдабаряа үзүүлһэн гээшэ.

Николай Молонович мэтын иимэ шударгы бэрхэ механизаторнуудай олон тула колхоз үбһэ ногооной, ороһо таряанай үндэр баян ургаса хуряадаг боложо, хүдөө ажахын продуктнуудые абаха наймадахи табан жэлэй түсэб бүхы талаарнь үлүүлэн дүүргэнхэй. Газар тарялан элдүүрилгые абаха болоо һаа, «Красный Октябрь» колхоз нёдондо гектар бүриһөө дунда зэргээр 15,1 центнер ороһо (1965 онойхидо орходоо хоёр дахин ехэ), сабшалангай гектар бүриһөө 10 центнерһээ үлүү үбһэ хуряагаа. Эдэ бүгэдэ амжалтада залуу коммунист нүхэр Дамбаевай хубита, оролдолго хэшээл ехэ юм.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада алибаа ургамалнуудай ургасые эрид дээшэлүүлжэ, ниитынгээ адууһа малда хоёр дахин ехээр үбһэ бэлэдхэдэг болохын түлөө колхоз дотор дэлгэрһэн тэмсэлые түрүү механизатор үүсэхэлсэ. Тиигээд январь һарын хүйтэн дундуур тэрэ модошодой бригада толгойлжо, түрүүн һургааг бэлэдхээ. Арбаад хоногой туршада бригадань 6,5 мянга гаран һургааг отолжо, тэдэнээ дууһан зөөгөө. Мүнөө барилгын модо отолжо, шэрэжэ захалба.

Партиингаа XXIV съездын хүндэлэлдэ зорюулан, нүхэр Дамбаев мүнөө жэл зөөлэн хахалалгада оруулхада 1000 гектарһаа бага бэшэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэхэ социалис уялга абаа.

һая залуу коммунист Захааминай аймагай XXV партийна конференцидэ хабаадажа ерээ. Захааминай коммунистнууд түрүү механизатор Николай Дамбаевта этигэл найдабаряа үзүүлжэ, областной партийна конференциин делегадаар нэгэн дуугаар һунгаһан байна. Тэрэ мүн КПСС-эй райкомой гэшүүнээр һунгагданхай.

Республикын партийна конференци дээрэ залуу механизатор Николай Дамбаевай Үлэгшэн нютагайнгаа коммунистнуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр түлөөлхэ байһандань баяртайл гээшэбди.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

НҮХЭДЭЙ УУЛЗАЛГА

Үнгэрэгшэ субботодо Улаан-Үдэ городоймнай нэгэдэхи интернат һургуулиин 4-дэхи классай һурагшад Мухар-Шэбэрэй аймаг нүхэдтөө айлшалба.

Сэнхирхэн бүһэтэй сайбар автобусой Хушуун-Үзүүрэй һургуулиин газаа тогтоходо, тэрэ һургуулиин 4-дэхи классай һурагшад нүхэдөө хани халуунаар угтаа. Удаань айлшадаа дахуулан һургуулиингаа классуудаар ябажа харуулба. Айлшадынь нүхэдөө уран гоё шэнэ хатар, дуунуудта һургаа.

Үдэшэлэн Хушуун-Үзүүр тосхоной клубта олон зон сугларжа, үхибүүдэй концерт хараба. Эндэ сутлараргшад Радик Очиржаповай хошон зугаа, Солбон Галданов, Катя Сушкина, Цырен Дамдинжапов, Женя Тогмитова, Пүрбэ Гармаев, Вера Халударова болон бусад һурагшадай уран дуунуудые шагнан, уян хатарыень харан, сэдьхэлээ ханан баясабад. Тэдэнэй багшанар Шираб-Жалсан Батуевич Санжиев, Ольга Балдановна Тогочиева гэгшэдтэ баяр хүргөөд тарабад.

Д. ДАШИЕВ.

«ХҮДЭЛМЭРИШЭН БОЛОХОЛ ҺЭМ ШАМАЙЕ...»

Ямаршье һалбариин үйлэдбэридэ, завод, фабрикануудта мэргэжэл һайнтай хүдэлмэришэд хэрэгтэй боложол байдаг гэжэ мэдээжэ. Мэргэжэлтэ хүдэлмэришэдые ГПТУ-нууд һургажа гаргадаг гээшэ ааб даа.

Манай Улаан-Үдэдэ хэды олон тиимэ училищинууд бии гээшэб! Теэд хүдэлмэришэд хэрэггүй, хангагдаабди гэхэ завод, фабрикые олохогүйт. Тиимэһээ зарим завод, фабрикануудай дэргэдэ техническэ мэргэжэлэй өөһэдын һургуулинууд эмхидхэгдэдэг.

16-дахи ГПТУ судна бүтээлгын заводтой хамжанги. Тэрэ училищи мэргэжэл һайнтай залуу хүдэлмэришэдые һургажа, заводые хангана. Жэшээнь, эдир хүбүүд, басагад тэрэ училищида хоёр жэлэй туршада һуралсажа, электро-гагнууршын гү, али хабсаргагшын, электрик-сантехнигэй гү, али шэрдэгшын мэргэжэл шудалжа гарадаг юм. Гэхэ зуура электрик-сантехнигүүдэй зариманиинь, будагшад бултадаа Буряадай барилгын управлениин мэдэлдэ эльгээгдэдэг.

Бидэ һаяхан тэрэ училищида ошожо, хүтэлбэрилэгшэдтэйнь золгожо, һурагшадай байра байдалтай танилсаабди. Тиихэдээ түсэбтэ табан жэл соо ямар амжалта туйлагдаа гээшэб гэжэ һонирхобобди.

— Табан жэл соо юун туйлагдааб гэнэ гүт?—гээд училищиин директор И. А. Паршуков асууба.— Жэл бүри училищида абтадаг һурагшадай тоо олон болоогүй, сэхыень хэлэхэ хэрэгтэй. Жэл бүри 150 хүниие абадагбди. Дунда зэргээрнь хэлэхэдэ, 130 хүниие дүүргүүлнэбди. Юундэ үсөөрөөб гэжэ гү? Зарим хүбүүднай уялгата албаяа хэхээ Совет Армида мордодог даа. Юрэдөө, шалтагаангүйгөөр. һуралсалаа хаяһан ушар байхагүй. Би 15 жэл соо эндэ директорээр хүдэлнэб. Урда тээньшье багшалһанби...

Тиигээд нүхэр Паршуков училищиингаа түүхэтэй танилсуулаа.

...1940 оной намар мүнөө байгаа хоёр дабхар байшан соо 3-дахи ФЗУ нээгдээ һэн. 1943 ондо ремесленнэ училищи болгогдоо. 1951 ондо баһа дахин ФЗУ болгогдобо. 1957 ондо барилгын һургуули болгогдоод, 1963 он хүрэтэр байгаа. һүүлдэнь барилгын һургуулиин һуури дээрэ хоёр жэлэй ГПТУ нээгдээ һэн.

— Иимэ түүхэтэй зон гээшэбди,—гэжэ Илья Александрович энеэнэ.— Түсэбтэ табан жэлэй түгэсэжэ байхада, декабриин 5-да училищиингаа 30 жэлэй ойе тэмдэглээ һэмди. Гушан жэлэй хугасаада олон мэргэжэлтэд бэлдэгдэһэн юм даа. Зариманиинь судна бүтээлгын заводто үйлэдбэриин хүтэлбэрилэгшэд, ажалай түрүүшүүл болонхой. Нэрлэбэл, К. И. Щербин онгосо хабсаргагшадай бригадир. Р. С. Гареев заводой главна технолог. Эхир хүбүүд Леонид, Василий Прутовууд коммунис ажалай ударнигууд. 1969 ондо манай училищи эрхимээр дүүргэжэ гараһан хүбүүн Олег Дубовик мүнөө заводойнгоо магтаалта хүдэлмэришэдэй нэгэн. Юрэдөө, бултыень тоолохо болоо һаа, бүхэли ном бэшэхээр болохо юм бэзэ.

— Юундэ һурагшадайтнай тоо нэмэдэггүй юм? — гэжэ асуубабди.

— Харана гүбта даа. Энэ гэр 1936 ондо баригдаһан, тэрэ хэбээрээ мүнөө болотор байна. Мүнөө гурбан зуугаад һурагшадтай зон аад, хоёр халаанда хэшээлээ хэхэ баатай болонобди. Юһэдэхи табан жэлдэ одоол типовой байшан манда баригдахаар түсэблэгдөө...

А. В. Малошик (һуралсалай талаар директорэй орлогшо) классуудаа харуулба.

Сантехникын таһалгада оробобди.

— һуралсалай хэшээлнүүдтэ хэрэгтэй болохо түхеэрэлгэ тоногжуулгаһаа эхилээд, хамаг мебель хүрэтэр хуу һурагшадай гараар бүтэһэн юм,—гэжэ Александр Владимирович ойлгуулна.— Харагты...

һурагшадай стол, һандалинууд нимгэн түмэр хууха хабтагай хоёроор хэгдэнхэй. Багшын столой тумбочкын һугалга бүхэнэй тагта харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд хадагданхай. Багшын столые голлуулан, томо шкаф табяатай. Иишэ тиишэнь хүдэлгэдэг хоёр самбар шкафай хабхаг болоод байна. Шкаф соонь юун бииб? Хоёр хажуугайнь хүнды соо элдэб таблица, схемэ, зурагууд эмхитэйгээр үлгөөтэй. Тэг дундань эрьелдэдэг тусхай самбар. Тэрээндэнь тематическа щидүүд бүхэлэгдэдэг. Жэшээнь, «Зайн галаар таблалга» гэһэн темэ гараха хэрэгтэй һаань, тэрээндэ хэрэгтэй болохо бүхы юумэнүүдтэй хабтагайгаар эрьелдэдэг самбарта хэгдэхэ. Мүн лэ тэрэ шкафтань тусхай экран бүхэлэгдэнхэй—үйлэдбэриин темээр диафильмнүүд гү, али һуралсалай кино харуулагдадаг.

Гадна үүдэнэй ойро үшөө нэгэ шкаф һууна. Тэрээн соо методическа литература, перфокартанууд, диафильмүүд хадагалаатай.

Электро-гагнууриин кабинет мүн лэ һурагшадай хүсөөр түхеэрэгдэһэн. Жэшээнь, трансформаторнуудые электро-гагнуури хэдэг хахад автомадуудые һурагшад дархалаа.

Металлай юрэнхы технологиин кабинет соо түмэрэй шанарые шэнжэлэн шудалхада хэрэгтэй болохо бүхы юумэнүүд бии. Үнгэтэ металлай гү, али жэбэ жонходо эдюулэн, түмэрэй һандаралгын элдэб шатануудые харуулһан зүйлнүүдые нюдөөрөө ажаглан, багшын хэлэхые шагнажа һууһан ерээдүйн хүдэлмэришэд үзэжэ байһан юумэеэ бүхөөр хадууха болоно бшуу.

Арбан зургаадахи ГПТУ судна бүтээлгын зоводые хангадаг хадаа тэрэнэй туһаламжаар үйлэдбэриин һуралсал эмхидхэнэ. Жэшээнь, заводой цех соо электро-гагнууршадай арбан табан һуури саг үргэлжэ байдаг.

1969-71 онуудай һуралсалай жэлдэ тус ГПТУ-е 133 хүн дүүргэжэ гараа. Харин 1965-70 онуудай үедэ долоон зуу шахуу залуу хүдэлмэришэд бэлдэгдэһэн байна.

Мүнөө үедэ ГПТУ-гай багшанар, һурагшад КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ ажалдаа, һуралсалдаа амжалта туйлаха зорилго бэелүүлхынгээ хажуугаар, үзэл сурталай талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна, ленинскэ шалгалтада бэлдэнэ. РКСМ-эй III съезд дээрэ В. И. Ленинэй хэлэһэн үгые ба тэрээнтэй холбоотой түүхэтэ документнүүдые шудалаа. Партиин съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр тэдэнэр Ленинскэ шалгалтаяа тушаагаад байха зорилготой.

— Мүн баһа «һураха, һураха, һураха» гэһэн темээр научно-практическа конференци февраль соо үнгэргэхэмнай,— гэжэ училищиин комсомолой эхин эмхиин секретарь Галина Бурлакова дуулгаба.

Ерээдүйн хүдэлмэришэдые гоё һайхан юумэ ойлгожо шададаг байхаар, ондоогоор хэлэхэдэ, хүгжэмдэ, уран зурагта дуратайгаар хүмүүжүүлхын тула эндэ яһала ехэ юумэ хэгдэдэг. Училищиин духовой оркестр В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ соносхогдоһон конкурсдо түрүү һуури эзэлээ һэн.

Хэшээлдээ анхаралтайгаар шагнажа һууһан эдир хүбүүд, басагадые харахадаа, В. В. Маяковскиин «Хэн болохом ааб?» гэһэн шүлэгэй мүрнүүд һанаандам ороо һэн:

Хүдэлмэришэн болохол һэм
шамайе,
Хүсэдөөр
һургаг лэ намайе!..

Ц. ДОНДОГОИ,
манай корр.

НООҺО УГААДАГ ФАБРИКАДА

ФОТО-РЕПОРТАЖ





Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын коллектив үнгэрэгшэ табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээ һэн. Фабрикын нооһо илгаха, сэбэрлэхэ цехэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшад ойн баярай жэлдэ даабаряа уридшалан дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 819 тонно нооһо илган сэбэрлээ. Иимэ габшагай ажалда нүхэр Азаренковагай хүтэлбэрилдэг нооһо илган сэбэрлэгшэдэй бригада, залуу басаган Зоя Бадмаева, фабрикын үнинэй хүдэлмэришэд Л. П. Карнаухова, Л. М. Балжир, Н. Н. Хурхесов, Т. Х. Трубачеев болон бусад шалгарба.

Мүнөө эндэ шэнэ табан жэлэй эхинһээ эршэмтэйгээр ажаллажа, даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ ябаашад олон. Тэдээн соо залуу хүдэлмэришэн, нооһо илгагша Зоя Бадмаева, нооһо угаажа хатаадаг цехэй бригадир Трофим Хунданович Трубачеев, мүн энэ цехэй мастер Александр Цыренович Папановай хүтэлбэрилдэг халаан шалгараа.

Энэ фабрикын хүдэлмэришэд болон алба хаагшад КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ 1-дэхи кварталайнгаа даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидээд, тэрэнээ бэелүүлхые оролдоно.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Фабрикада орохо үүдэнэй дэргэдэ. 2. Нооһо илгагша Зоя Бадмаева. 3. Нооһо угаажа хатаагшадай бригадир Т. Х. Трубачеев.



А. МАНТАЕВАЙ
фототекст.

АХЫН АЙМАГТА

Табан жэлэй дүнгүүдые зүбшэбэ

Орлигой дунда һургуулиин эхин партийна организациин суглаан һаяхан зарлагдажа, үнгэрһэн табан жэлэй дүнгүүд согсолгдобо. Элидхэлшэ—партбюрогой гэшүүн нүхэр Д. Д. Мункоnова ба үгэ хэлэһэн А. Ш. Аюшеева, Б. Б. Бубаев гэгшэд табан жэлэй дүнгүүдтэй ажалшадые танилсуулха гэһэн дурадхал оруулаа. Түрэлхид ба һурагшадай дунда лекци, хөөрэлдөөнүүдые олоор үнгэргэхэ гэжэ һургуулиин коммунистнар шиидэһэн байна.

Профком тоособо

һаяхан аймагай коммунальна гэр байрануудые бариха, заһабарилха ба болбосон түхэлтэй болгохо комбинадай хүдэлмэришэд профсоюзна суглаанда сутларжа, профкомой тоосоое шагнаба. Элидхэлшэ нүхэр Ф. Б. Шагдуров, үгэ хэлэһэн нүхэд А. Д. Осоров, В. Б. Батаров болон бусад профсоюзай эмхи ба комбинадай хүтэлбэрилэгшэд коллективэйнгээ гэшүүдэй һуудал байдал һайжаруулхын түлөө тэмсэнэгүй, ажалай журам эбдэгшэдтэй шанга тэмсэл ябуулнагүй гэжэ тэмдэглэбэ. Гадна социалис мүрысөөн һулаар дэлгэрүүлэгдэнэ.

Партиин райкомой инструктор Ж. Д. Самбялов суглаанда хабаадалсажа, партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ аймаг дотор дэлгэржэ байгаа социалис мүрысөөнэй ябаса тухай комбинадай хүдэлмэришэдтэ хөөрэжэ үгөөд, коллективэй гэшүүд мүн лэ энэ мүрысөөндэ хубитаяа оруулха зэргэтэй гэбэ.

Профсоюзай суглаан тогтоол абаад, шэнэ месткомой түрүүлэгшээр нүхэр Осоровые һунгаба.

Һонирхолтой лекци

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутат гүрэнэй Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай ахамад багша Сопом Гомбоевич Дугаров албанай хэрэгээр Аха нютагаар ябаад бусаба. Тэрэ Орлигой дунда һургуулиин багшанар, хүмүүжүүлэгшэдэй үмэнэ «һургуулинуудай хүгжэлтын гол шухала асуудалнууд» гэһэн һонирхолтой лекци уншаба.

В. ГАЛСАНОВ.

Орлик.

ХОЁР ЯНЗЫН ЭКОНОМИКО

«СССР-эй арадай ажахы 1969 ондо» гэһэн СССР-эй ЦСУ-гай жэл бүриин мэдээн һаяшаг хэблэгдэн гараа. Энэ ном соо СССР-эй, социалис гүрэнүүдэй экономико болон соёлой хүгжэлтые капиталис оронуудай экономико ба соёлтой жэшэһэн тусхай бүлэг бии.

Социальна хоёр ондоо байгуулалтатай эдэ гүрэнүүдэй экономическа мүрысөөндэ үйлэдбэриин ургалта, ашаг үрые дээшэлүүлгэ, бүтээгдэһэн продукциин хүн бүхэндэ хүртэсэнь шиидхэхы удха шанартай.

СССР промышленна үйлэдбэрилгынтөө хэмжээгээр Европодо нэгэдэхи, дэлхэй дээрэ хоёрдохи һуури эзэлэнхэй. СССР-най экономическа ургалтаараа США-һаа ходо түрүүлжэ ябана. Эдэ хоёр томо гүрэнэй үйлэдбэриин хэмжээе ниитэ дээрэнь, мүн хүн бүхэндэ абажа үзэбэл, хоорондохи илгаань улам бага боложо байнхай.

Иимэ экономическа урилдаанай анха түрүүн США-да тааруу. СССР-тэ тааруугүй оршон байдалда эхилһыень хараада абаха шухала. Ушар юуб гэхэдэ, США дайнай эхилхэһээ бүри урид промышленна талаараа хүгжэнги гүрэн байһан юм. Харин СССР тиихэдэ хаанта засагһаа үлэһэн гээгдэнги ажахыгаа арайхан гэжэ һэргээгээд, индустриализациин замда һая орожо байгаа бэлэй.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлдэ США-гай экономико сэрэгэй захилнуудай үндэһөөр улам оодоо гараһан байха. Мүн США-гай газар дайда дайнай хүндэ сохилтодо дайрагдаагүйнь элитэ. СССР тиихэ үеэр гитлеровскэ эзэмдэгшэдэй добтолгодо ороод, тэдэнэй үлөөһэн һандаралые усадхажа, дайнай урда тээхи экономикын хэмжээндэ хүрэжэ, тэрээнһээ дээшээ гарахын тула туйлай ехэ зөөри, хүсэ гаргаха ушартай болоһон байна. Советскэ Союз богони болзор соо дайнай хохидолһоо гаража, ажахыгаа түргөөр хүгжөөжэ шадаад, түсэбтэ социалис байгуулалтын үлүү һайниие эли тодоор харуулаа.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай урда социалис байгуулалта дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы газарай 17 процентые, хүн зоной 9 процент шахууе эзэлдэг байһан һаа, харин мүнөө газар дайдын 25,9 процентые, хүн зоной 33,6 процентые эзэлнэ.

1950 ондо социализмын бүхы оронууд дэлхэйн промышленна үйлэдбэриин табанай нэгэ шахууе үгэһэн аад, 1969 ондо 39 процент тухайе, тэрэ тоодо СССР 20 процент шахууень үгэһэн байна.

Социалис оронуудай промышленна продукци хадаа хүгжэнги капиталис оронуудай промышленна продукциин 70 процент тухайе эзэлнэ.

Социалис оронууд ургалтынгаа дабшасаар капитализмын оронуудһаа ходо урид ябадаг. 1969 ондо социалис оронуудай промышленна продукциин 1937 онойхиһоо 12 дахин нэмэхэдэнь, харин капиталис оронуудай энэл үе соохи продукцинь 4,3 дахин нэмэһэн байгаа.

США-һаа СССР-эй һураггүй түргөөр хүгжэжэ байһан тула, багахан хугасаа соо США-гай хэм хэмжээндэ ойртоо. СССР 53 жэлэй турша соо оршон мандажа байхадаа, тэрэнэйнгээ 20 жэлыень дайн байлдаанда, һандаргагдаһан ажахыгаа һэргээлгэдэ зорюулһан байха юм.

СССР-най ургалтынгаа хэм хэмжээгээр зарим үенүүдтэ США-е хоёр-гурба-дүрбэ дахин ахидаг байгаа. Мүнөөшье түрүүлжэ ябаһаар. Доро үгтэһэн таблица 1951—1969 онуудта СССР болон США-гай экономикын хүгжэлтые гол зүйлнүүдээрнь харуулна (процентээр).

	СССР	США
Үйлэдбэриин гол фонднууд	9,4	3,3
Национальна доход	8,7	3,7
Промышленностиин продукци	10,2	4,5
Хүдөө ажахын продукци	3,8	1,8
Бүхы түхэлэй транспортаар ашаа зөөлгэ	8,9	2.6
Капитальна хүдэлмэридэ мүнгэ һомологго	10,8	3,0
Промышленностьда хүдэлэгшэдэй ажалай бүтээсэ	6,2	3,1

Гансашье ургалтаараа бэшэ, мүн шухалын шухала зүйлнүүдые, тэрэ тоодо нефть, шулуу нүүрһэ, түмэрэй руда абалта, шэрэм болон булад шудхалга, тепловоз, электровоз, тракторнуудые (саад, огородой тракторнуудгүйгөөр) үйлэдбэрилэн гаргалга, модо зөөлгэ, цемент, юрын болон нооһон бүд, арһан гутал, саахар, малай тоһо гэхэ мэтэнүүдые гаргалгаар США-һаа уридланхай ябана.

1970 ондо СССР-эй экономико бүри түргөөр хүгжөө. Совет экономикын бүхы һалбаринуудай продуктнуудые бүри ехээр гаргадаг боложо байхадань, харин США-да 1969 оной тэн багһаа мүнгэнэй үнын таһалгаряагүй унажа байһан оршон байдалда экономиконь улам муудажа байнхай. «Нью-Йорк Таймс» газетын һаяхан мэдээсэһэнэй ёһоор, продукциинь хэмжээн үнэндөө ургаагүй, харин долларой үнэгүй боложо байһан шалтагаанаар лэ сэнгынь хүндэрөө. 1958 оной сэнгээр сэгнэбэл, орон доторхи эд бараанай үнэ Никсон президентын засаг гартаа абаха үеын хэмдэ шахуу үлөө. Газетын һанамжын ёһоор, США-гай хүгжэлтэ тухай мэдээнүүд экономикын бодото ургалтые харуулнагүй, харин инфляциин (үнэ сэнгэй уналгын) шалтагаанаар юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрһые гэршэлнэ.

Продукци үйлэдбэрилгые хүн бүхэндэ абажа үзэхэдэшье, хүгжэлтынгөө хэмжээгээр Советскэ Союзай нилээд булюу байһанай ашаар, СССР США хоёрой хоорондохи алгасал улам бага боложо байнхай. Зарим продуктнуудаар СССР-най США-е ахяа. Баригдаһан байрын тоо, розничнэ худалдаа наймаанай эрьесын ургалта, инженернүүдые бэлдэлгэ, ажахыда хүдэлжэ байгаа дипломтой инженернүүдэй, врачнуудай ба бусад мэргэжэлтэдэй тоогоор СССР США-һаа үлүү гараа. Социализм капитализм хоёрой экономическа урилдаан социалис байгуулалтын булюу һайн байһые улам улам элеэр харуулна.

М. МАКСИМОВ,
АПН-эй шэнжэлэгшэ.

Монголой арадай хубисхалай 50 жэлэй ойдо

МОДОШОДОЙ АМЖАЛТА

Сэлэнгэ аймагай Түнхэл нютагай оршондохи ой тайга барилгын модоор элбэг юм. Эндэ модо бэлэдхэлэй ажахын байгуулагдаһаар тиимэшье үни болоогүй. Гэбэшье мүнөө энэ ажахын үйлэдбэрилэн гаргадаг барилгын материалнууд Дарханай, Улаан-Баатарай барилгануудта, ороной олохон госхоз болон хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдтэ элбэгээр эльгээгдэнэ.

Нёдондо жэл тус ажахы 9,7 миллионһоо дээшэ түхэригэй продукци бүтээһэн байха юм. Үйлэдбэридэ оньһото техникэ нэбтэрүүлһэнэй, социалис мүрысөө үргэноор дэлгэрүүлһэнэй ашаар хюрөөдэмэл модон материалайнь шанар эрид дээшэлһэн, ашаг олзо ехэ болоһон байна.

— Модо хюрөөдэлгын таһагай хүдэлмэришэд илангаяа һайнаар ажаллана,— гэжэ тус леспромхозой главна инженер О. Чойжилсүрэн хөөрэнэ. — Үнгэрһэн жэлэйнгээ түсэб 109 процент, табан жэлэйнгээ даабарие 107 процентээр дүүргээ. Хадын ташалангаар модо отологшодой хүдэлмэри нилээд хүндэ, саһан ехэ. Тиигэбэшье тэдэнэй ажал оньһото техникээр хангагдаһан тула урагшатай һайнаар хэгдэнэ. Түсэбтэ даалгабаринуудые үлүүлэн бэелүүлнэбди.

Түнхэлэй модоной ажахын хүдэлмэришэд арадай хубисхалай 50 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, байгша оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбые нэгэ һараар уридшалан дүүргэхэ гэжэ үгэсэ угэһэн байна. Энэ үедэ тус ажахын бүхы участогууд дээрэ хүдэлмэришэн бүхэн үндэр бүтээсэтэйгөөр ажаллана. Машина техникэ һайнаар ашаглагдана. Һаяын үдэрнүүдэй мэдээнһээ үзэхэдэ, тракторнуудай хүсэ ашаглалга 8 процентээр, хюрөөнүүдэйхи—10 процентээр дээшэлһэн байха юм.

ТҮСЭБӨӨ—МАРТЫН НЭГЭНДЭ

МНРП-гэй болон арадай хубисхалай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа Улаан-Баатарай оёдолой фабрикын зургаадахи цехэй оёдолшод эрхимээр бэелүүлжэ байна. Эдэнэр 1970 онойнгоо даабарие болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур хэдэн зуугаад хубсаһа оёһон юм.

Мүнөө эдэнэр табадахи табан жэлэй түрүүшын жэлые эршэ түгэсөөр угтаба. Цехэй оёдолшод бүгэдөөрэн үдэр бүриингөө ажалай даалгабарие 105—110 процент дүүргэнэ. Алдарта ойн баярай хүндэлэлдэ байгша оной нэгэдэхи кварталайнгаа даабарие хоёр һара соо — мартын 1-дэ бэелүүлхэ гэһэн социалис уялга абаба.

(Монгол хэблэлэй хуудаһанһаа).

МАЛШАДАЙ ЕХЭ ОРОЛДОЛГО

Мүнөө жэлэй үбэлэй хаһа Сэлэнгэ аймагай малшадта балайшье хүнгэхэн байгаагүй. Зарим нютагуудаар саһан ехэ ороод, малай үбэлэй бэлшээридэ түбэгтэйшэг болонхой. Тиигэбэшье тус аймагай малшад адууһа малаа һайнаар харууһалан, хүсыень алдахуулангүй ондо оруулжа байна.

Зүүн-Хараагай гүрэнэй ажахын малшад үбһэ тэжээлээр элбэг, мал һүрэгөө илангаяа һайнаар үбэлжүүлнэ. Эдэнэр МНРП-гэй болон арадай хубисхалай 50 жэлэй ойн баярые ажалай үндэр амжалтаар угтаха гэһэн социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө аһан шадалаараа оролдожо байха юм. Жэшээлхэдэ, энэ ажахын Д. Цэвэлмаа бригадиртай Оргихын һүнэй фермын һаалишад даажа абаһан үнеэн бүриһөө нёдондо жэлэйхиһээ 100 литрээр дээшэ һү һааха, абаһан түл малаа нэгэшье хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ гэһэн уялга абанхай.

Хонишон Р. Гундавай үнгэрэгшэ жэл даажа харууһалһан 665 эхэ хонинһоо 740 хурьга абажа түлжүүлһэн юм. Мүнөө жэл үшөө олон хурьга абаха түсэбтэй.

Үглөөдэр мүнөөдэрэйхиһөө үшөө һайнаар ажаллан, алдарта 50 жэлэй ойе угтаха— иимэл даа малшадай ехэ оролдолго.

БАРИЛГА ХЭГДЭНЭ

Һүүлэй жэлнүүдтэ Мухар-Шэбэрэй аймагай түб һуурин болбосон түхэлтэй болон түбхинөө. Культурно-ажаһуудалай барилгануудай хажуугаар үйлэдбэриин газар олоор баригдаа. Соёлой байшан, 140 хүнэй һууритай үхибүүдэй саад-ясли, гүйсэдкомой байшан, хүдэлмэришэдэй хамтын байра гэхэ мэтын томо томо барилганууд хэгдээ.

Сүүдхын 25 тонно хүрэтэр һү илгаха арга боломжотой тоһоной завод баригдажа дүүргэгдэхэ болонхой. Мүнөө хилээмэнэй завод түлэг баригдажа байна. Нэгэ халаан соо 30 тонно хилээмэ бариха аргатай юм. Үнгэрһэн табан жэлэй турша соо Пионерская болон Комсомольская гэһэн шэнэ үйлсэнүүд бии болоо.

Г. БАТОЖАПОВА.



«Байкальский прибой» гэжэ турбазада амаржа байхадаа, Кабанскын аймагай механизаторнууд гурбан неделиин туршада һуража, мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Тэдэнэр шэнэ техникэ зэмсэгүүдые шудална, хүдөө ажахын ургамалнуудай агротехникэтэй танилсана. Февраль һарада механизаторнууд шалгалтаяа бариха болоно. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механизаторнуудые һургажа байһан багша П. И. Власенко хэшээл үнгэргэжэ байна.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.



Мухар-Шэбэр... аймагай Суулга... хондо хүүгэдэй с... дай нээгдэһээр ... бан жэл бол... Совхозой мал... таряашадай 70 ... ран үхибүүд д... шэлтэй хүмүүж... лэгшэдэй хүтэлб... доро эндэ бай... юм.

ЗУРАГ ДЭЭ...: саадай хүмүүжүү... шэ Галина Ми... ловна Богомо... өөрынгөө бүл... үхибүүдтэй сэ... агаарта наада ... гэргэжэ байна.

Б. ЖАМБАЛОВ... фото.

Спорт · Спорт · Спорт · Спорт

ЧЕМПИОНУУД ТОДОРБО

Аймагай һургуулинуудай һурагшадай дунда түрүү һууриин түлөө боксоор мүрысөө Яруунын аймгүйсэдком ба «Урожай» бүлгэм һаяхан үнгэргэбэ. Мүрысөөндэ долоон командаһаа 81 хүн хабаадалсаба.

Нарһатын дунда һургуулиин спортсменүүд һайн бэлэдхэлтэй байһаараа тус мүрысөөндэ шалгараа. Командын гэшүүд Цыденов, Дугаров, Намжилов, Сосорбармаев, Сультимов, Дашиев, Хамаганов гэгшэд аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тиихэдэ Үльдэргын һурагша Шагдуров, Мужыхаһаа Банзатов, Гүндын дунда һургуулиһаа Батуев мүрысөөндэ шалгараа.

Илаһан командада—Нарһатын дунда һургуулиин спортсменүүдтэ «Урожай» бүлгэмэй дамжуулгын кубок ба грамота барюулагдаа. Хоёрдохи һуури пионернүүдэй байшангай команда эзэлээ, Гүндын дунда һургуулиин боксёрнууд 3-дахи һуури эзэлһэн байна.

ЭДИРШҮҮЛ ҺОРИНО

Нарһатын дунда һургуулиин пионернүүдэй байшанда теннисэй кружок эмхидхэгдэһээр зургаан жэл болоо. Үнгэрһэн үе соо олохон үхибүүд теннисээр наадажа һураа. 13—17 наһанай үхибүүд. Тэдэнэй ехэнхидынь хүбүүд. Хирэ хирэ болоод лэ тэдэнэй дунда мүрысөөн үнгэргэгдэжэ байдаг болонхой.

Хоёр ондоо наһатанай бүлэгүүдэй хоорондо һаяхан мүрысөөн үнгэрбэ. Түрүүшын бүлэг... 1954—1956 онуудай үхиб... наадаба. Нэгэшье очко алдан... абажа боломоор 11 очкоһоо ... тыень абажа, Шагдыр Батуев ... химлээ. Тэрэнэй удаа 10 очко... болоһон Халзанов, 3-дахи һ... ри—Самбуев эзэлбэ.

Бага наһанай теннисистнүү... хоорондо шангахан тулалдаа... ложо, 7-дохи классай һура... Витя Намжилов 1-дэхи һу... эзэлбэ, Саша Байбородин, ... Шемелин гэгшэд хоёрдохи, гу... дахи һуури эзэлжэ, амжалта... омогорхолдобо.

Б. БАЙБОРОДИН.

БАСКЕТБОЛ

НААДАН ТҮЛЭГ ДУНДАА

Зоно соогоо чемпионоо тодоруулхын түлөө баскетболоор Улаан-Үдэдэмнай эхилһэн мүрысөөнэй дүрбэдэхи үдэр. Мүрысэгшэдэй хоорондо түгэсхэлэй тулалдаан боложо, нааданай эршэ бүришье һаа шанга, һонирхолтой байба. Эдэнэр хоорондоо гурбан бүлэг боложо хубааранхай. Нэгэдэхи бүлэгтэ наадаһан Буряадай АССР-эй суглуулагдамал команда эрхимлэжэ, түрүү һуури эзэлһэн байгаа. Тиихэдэ нүгөөдэ хоёр бүлэг сооһоо Хабаровска, Приморьин хизаарнуудай спортсменүүд түрүү һуурида гараһан байха юм. Тиимэһээ эдэ гурбан командануудай спортсменүүд хоорондоо чемпионой нэрэ зэргэ буляалдаха болоһон байна.

Зургаан командын дунда уржадэр үнгэргэгдэһэн наадanда түрүү һууриин түлөө мүрысэжэ ябаһан Хабаровска, Приморьин спортсменүүдэй хоорондо һонирхолтой тулалдаан болоо. Эндэ Хабаровскын хизаарай спортсменүүд нэгэшье командада шүүгдэнгүй, түгэсхэлэй наадanда хүрэжэ ерэһэн. Харин Приморьин спортсменүүд нэгэ командые шүүһэн, нэгэндэнь шүүгдэһэн байгаа. Тиимэһээ команда бүхэнэй спортсменүүд нааданай эхилэмсээр хоорондоо шанга тулалдаа эмхидхэжэ ороһон байна. Хэдэн минутын туршада эдэнэрэй хоорондо болоһон уулзалгын тоо 4:4, 6:12, 12:12 болоод лэ, тэнсүүхэн наадан болохонь гэжэ багсаагдаа бэлэй. Зүгөөр эндэ сугларагшадай олонхидынь Хабаровска хизаарай команда шүүхэл байха гэлдэһэн, тэдэнэйнгээ очконуудые суглуулха бүридэнь амжалтаарнь ба... жа, нэрьемэ альга ташалгаар ... тана. Нээрээшье эдэнэр һайн ... толго, хамгаалга хэжэ байга... нааданай нэгэдэхи хахадые 33:... гэһэн тоотойгоор шүүжэ гара... Хоёрдохишье хахадай эхил... Хабаровскын спортсменүүд ... толхо бүридөө тоогоо нэмэж... мэдэбэ. Шүүгдэхэгүй гэжэ орол... һон Приморьиншье спортсмен... баһал оролдожо, өөһэдынгөө ... хэ бэрхэ добтологшодые наада... оруулжа байгаад туршана. «Н... данай дүүрэтэр 6 минута ул... гэһэн соносхолой һүүлдэ При... риин спортсменүүд шэнэ хүсэ ... риг нэмэһэндэл, зүрхэтэй бэр... шье добтолжо, нааданайнгаа ... 64:64 болгобо. Приморьин хи... рай спортсменүүд Косяченко, ... евский, Макаров гэгшэд ээлж... жэ байгаад добтолходоо, аяар ... баад очко командадаа асаржа, су... ларагшадые һонирхуулһан, ... суулһаншье байха юм. Үсэд ... га нааданай дүүрэхэдэ, При... риин команда хабаровскынхи... 75:70 гэһэн тоотойгоор шүү... шухала очко өөртөө бэшүү... Мүн энэ үдэр Яхадай АССР-эй к... манда Амарай областиин спо... сменүүдые 98:52, Магадан... спортсменүүд Сахалинай обла... стиин командые 66:64 гэһэн то... тойгоор шүүһэн байна.

Үсэгэлдэр манай республи... суглуулагдамал команда Хабар... ска хизаарай, Камчаткын ... ластиинхид Яхадай АССР-эй, Ш... тын команда Магаданай обла... стиин спортсменүүдтэй наада... байна.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Промышленностиин гол һалбари

ПРАГА. (ТАСС). Польшын машина бүтээлгын промышленность араата шестеренкын һүлдэ тэмдэгтэй. Теэд Чехословакиин экономическа картые харабал, тиимэ тэмдэг хаана хаанагүй хаража болоно. Үнэхөөрөөшье, машина бүтээлгэ—Чехословакиин промышленностиин гол һалбаринь, станогууд ба машинанууд—энэ ороной харида худалдадаг гол зүйлнүүд болоно.

«ЧССР-тэ бүтээгдэбэ» гэһэн тэмдэгтэй металл болбосоруулгын станогуудые 60 гаран орон худалдажа абадаг. 550 түхэлэй металл болбосоруулха 20 мянган станок хариин оронуудта республикын промышленна предприятинууд жэл соогоо ябуулдаг.

СЭВ-эй гэшүүд-оронууд Чехословакиин станогуудые бултанһаа олоноор абадаг. Хилын саана худалдаха станогуудайнгаа 80 процентые социалис оронуудта ЧССР худалдана.

Чехословакиин техникые худалдажа абадаг гол орон—Советскэ Союз хадаа ЧССР-эй машина бүтээлгын промышленностиин хилын саана худалдадаг зүйлнүүдэй хахадыень жэл соогоо абадаг.

Мантан томо заводуудай утаан гэзэгэтэнэ

ВАРШАВА. (ТАСС). Арадай Польшын баруун ба хойто нютагуудтахи шэнэ ажабайдал булаг мэтэ бүрьялна. Оронойнгоо ажахын 30 процентыень эзэлдэг 16 мянган завод, фабрикануудай хоолойһоо утаан эндэмпай үдэр һүнигүй гэзэгэтэн байдаг. Далайн эрхим суднанууд, зэд ба хүрин нүүрһэ, пассажирска вагонууд ба металл болбосоруулдаг станогууд, генератор ба турбинанууд, электронно-тоололгын орёо оньһон машинанууд — эдэ бүхэн «Польшын баруун ба хойто нютагуудта хэгдэбэ» гэһэн тамгатай.

Доодо Силезиин хүрин нүүрһэнэй, айхабтар ехэ уурхай дээрэ 1200 мянган киловатт хүсэтэй тон томо электростанци—«Турошув» гэжэ хадын-энергетическэ асари томо комбинат байгуулагдаба. Вроцлав город электроникын талаар бүхы Польшын түб газарынь болобо. Любин Глогув гэжэ районд Советскэ Союзай туһаламжаар зэдэй шэнэ уурхай тогтобо.

«Дольмель» гэжэ Вроцлавай завод Ленинградай «Электросила» заводой мэргэжэлтэдэй туһаламжаар 200 мянган киловатт хүсэтэй түрбогенератор хэдэг болобо. Гданьск, Гдыня, Щецинэй верфьнүүдтэ хэдэн мянган танкер, рефрижератор, загаһа буйлуулдаг суднанууд, траулернууд гаргагдаба. Ольштынай мөөрэй комбинат бүхы ороноо продукцяараа хангана.

Оронойнгоо экономикын хүгжэлтэдэ баруун ба хойто нютагуудынь хубитаяа тон ехээр оруулна.

СЕПГ-гэй VIII съездые угтуулан

БЕРЛИН. (ТАСС). Германиин социалис нэгэдэмэл парти, ГДР-эй бүхы ажалшад июнь һара соо болохо партиин VIII съездэ бэлдэжэ байнхай. СЕПГ-гэй парторганизацинуудта тоосоото һунгуулиин суглаанууд мүнөө үедэ үнгэргэгдэнэ. 1,9 миллион коммунистнуудые нэгэдүүлэгшэ партиин 78 мянган бүлэгтэ, эхин 68.500-гаад эмхинүүдтэ тиимэ суглаанууд үнгэргэгдэхэ юм.

Мүнөө үнгэрөөдшье байһан суглаанууд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, коммунистнуудай бүгэдын хабаадалгатай тэдэ суглаа хуралнуудай политическэ үндэр эдэбхиин оршон байдалда үнгэржэ байһаниинь харагдана.

Германиин хүдэлмэришэд-таряашадай гүрэнэй амжалтанууд тухай, СЕПГ-гэй VIII съездын хүндэлэлдэ республика соо дэлгэрһэн социалис мүрысөөн тухай баримтануудые суглаанда хабаадагшад харуулна.

Словакиин Компартиин ЦК-гай пленум

БРАТИСЛАВА. (ТАСС). Словакиин Компартиин ЦК-гай пленум Братиславада болобо. ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь И. Ленарт КПЧ-гэй ЦК-гай ба Словакиин Компартиин ЦК-гай декабриин пленумүүдэй тобшолнуудые бэелүүлгэ тухай, Словакиин Компартиин ээлжээтэ съездые зарлаха тухай элидхэл хэбэ.

Декабриин пленумүүдэй һүүлээр парти ба обществын хүгжэлтые шэнжэлэн харуулхадаа, политика ба экономикодохи һайн талануудыень тэмдэглэбэ.

Словакиин Компартиин съездые 1971 оной майн 13-да зарлаха гэһэн шиидхэбэри пленум гаргаба.

Вашингтоной засагаархидай билдагуу ааша

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай дэмжэлгээр сайгон сэрэгүүдэй Лаосто хэһэн добтолгые президент Никсон һайшаагаа юм гэжэ Сагаан байшангай түлөөлэгшэ Р. Зиглер мэдүүлбэ. Тэрэнь уласхоорондын хуулиие, ООН-ой Уставые бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал бэшэ шэнгеэр Зиглер хөөрэбэ. 1962 оной Женевскэ хэлсээнэй ёһоор, Лаосой бэеэ абанги нейтральна байдалые, өөрын эрхые, бүрин бүтэн байлгыень хүндэлхэбди гэжэ США-гай абаһан уялгануудтайнь мүнөө хэһэн добтолгыень сасуулаад үзэхэдэ, юун болоно гээшэб гэһэн асуудалда Зиглер харюу үгэжэ шадаагүй.

Патриодуудай добтолго

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Дарлак провинцидахи сүлөөрэлгын арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд марионеточнэ сэрэгэй 23-дахи дивизиин шэбээлһэн газарые февралиин 6-да добтолбо.

США-гай пехотно 1-дэхи бригадын 2 постые, американ механизированнэ 5-дахи дивизиин эшээлһэн газарые баһал тэрэ үдэртөө патриодууд шангаар буудаһан байна.

Анджела Дэвисые сүлөөлхын түлөө

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Калифорниин штадай Сан-Рафел городой түрмэдэ зобожо һуугаа Анджела Дэвис Америкын коммунистнуудта, тэрээниие сүлөөлхын түлөө тэмсэгшэ бүхы хүнүүдтэ революционно баяраа түрмэһөө дамжуулба. Негрнүүдые сүлөөлхэ асуудалаар США-гай Компартиин комиссида А. Дэвисэй ябуулһан телеграмма дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Намайе сүлөөлхын түлөө элдэб янзын тэмсэлдэ хабаадалсажа байгаа намайе олон түмэн зоной сүлөөлтэрөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхээр шиидэнги байһыень ойлгобоб». «Политическэ хэрэгээр хаалтада байгшадые сүлөөлхэ!» гэһэн лозунг доро тэмсэхэ зорилготой хүнүүдые бултыень хамтаруулһан хүдэлөө США дотор бии болгохые Анджела Дэвис уряалба.

Эрэлхэг зоригтой энэ коммунистые, американ хархисуудай хашалтада ороһон бусадшье хүнүүдые сүлөөлхын түлөө хүдэлмэри бүхы орон соо улам хүсэтэй боложо байнхай.

Белфастда тулалдаан болоно

ЛОНДОН. (ТАСС). Зургаатай басагые Англиин броневигэй дайража алаһан дээрэһээ Англиин сэрэгүүдэй ба Белфастын католическа кварталнуудай зоной дунда февралиин 9-нэй һүни дахин тулалдаан болэбо.

Тэрэ тулалдаанда протестант хархисууд хабаадалсаа, тиин Англиин хоёр солдат, Белфастын 5 хүн шархатаһан байна.

Гал носоогдоһон автомобильнууд городой үйлсэ гудамжануудта бүхэли һүниин турша соо носожо, буудалдаан ба тэһэрэлгын болохонь дуулдажа байба гэһэн мэдээнүүд Лондондо абтаба. Католическа кварталнуудта ошоһон бүхы харгынуудые сэрэгүүд болон полици хаажа байнхай.

Протестант олон хархисуудай хабаадалгатай суглаан Лондондерридэ боложо, тэдэниие толгойлогшо Ян Пэйсли үгэ хэлэһэн байба. Католигуудтай тулалдаа дахин үүдхэхын тулада Богсайдай католическа квартал худар шурган орохоёо тэрэ суглаанда хабаадагшад туршаад үзөөһэн.

Хэһээлтын үлэмжэ шанга хэмжээ абажа, Англиин сэрэгүүдые бүри олоорнь хэрэглэжэ, Хойто Ирландиин городуудтахи буһалгаае дараха гэжэ Лондоной правительствын, юнионистска засагаархидай һанаашалжа байһан тухайнь газетэнүүд мэдээсэнэ.

Эрид шанга буруушаалга

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). США-гай политическэ ажал ябуулагшад, энэ ороной улад зоной түлөөлэгшэд американо-сайгоной сэрэгүүдэй Лаосто шэнээр добтолон ороһые эрид шангаар буруушаана. Сенаторнууд Стюарт Саймингтон, Джордж Айкен болон бусад хэблэлэй түлөөлэгшэдтэй хөөрэлдэхэ зуураа, тэрэ буруушаалгаяа мэдүүлһэн байгаа.

Лаосто зэбсэгтэ интервенци хэһэн ушар Америкэ соохи дайнда эсэргүү хүдэлөөе улам хүсэтэй болгоно гэжэ американ агентствэнүүд тэмдэглэнэ.

Лаосой патриотическа фронтын ЦК-гай мэдүүлгэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Лаосой патриотическа фронтын ЦК мэдүүлгэ хэхэдээ, американо-сайгоной сэрэгүүдэй Урда Лаос худар добтолон ороһые эрид шангаар буруушаана.

Лаостохи эзэрхэг түримхэй дайе үргэдхэлгэдэ зорюулагдаһан США-гай болон тэдэнэй зарасанарай хорото ябуулгые арадай арми ба лаос арад бүхыдөө бүримүһэн таһалдуулха гэжэ Лаосой патриотическа фронт тэмдэглэнэ.

Эрид шангаар буруушааба

ПРАГА. (ТАСС). Лаосто хэгдэһэн түримхэй добтолгые Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци эрид шангаар буруушааба.

Урда Вьетнамай Республикын, Вьетнамай Демократическа Республикын, Камбоджын национальна нэгэдэмэл фронтын, Лаосой патриотическа фронтын зүйтэй хуулита дурадхалнуудые зүбшөөн абахыень американ империалистнуудые баадхаха хэрэгтэй гэжэ Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Патриодуудай сохилтонууд

Камау провинцида дайлалдаһан Урда Вьетнамай патриодууд февралиин 2-һоо 5 хүрэтэр провинциин түб ба бусад городуудта дайсанай 400 гаран солдат болон офицерые алаһан, гэмтээһэн, Сайгоной сэрэгэй командна хэдэн пункт үгы хэһэн, сэрэгэй 7 машина галдаһан, 4 судна уһанда шэнгээһэн байна.

(ТАСС. февралиин 10.)



ДРВ-гэй олохон районуудай тосхон һууринууд, предприятинуудые США-гай агаарай сэрэгэйхид бомбодожо байһаар. Американ сэрэгшэд республикын тосхонууд шадар фосфорно бомбо, шарикова бомботой контейнер хаяһан, мүн арад зониень ракетээр буудаһан байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тай Мо тосхон шадар хаягдаһан ракетые Вьетнамай ба бусад гүрэнүүдэй журналистнууд хаража байна.

ВИА—ТАСС-ай фото.

«ПРАВДА БУРЯТИИ» МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Арад зоной аша туһада» гэһэн түрүү бэшэг. «КПСС-эй ээлжээтэ съездые угтуулан» гэһэн гаршаг доро информацинууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Социалис мүрысөө эмхидхэ...» гэһэн О. Бодоновой ста... «Таряашан» гэһэн Г. Щеп... зураглал. Түрэл орон дотор...

Гурбадахи хуудаһанда: «Ажаллаха эрхэ» гэһэн В. Т... гутовагай статья. АПН-эй ма... риал. Хилын саанаһаа абта... ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Ү... гэлдэр, мүнөөдэр, үглөө...» гэһэн ниитэ гаршаг доро ... таг нютагай һонин.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 14 чаһаа «Свадьба» гэһэн уран һайханай фильм. 15 чаһаа «Тысяча сто ночей» гэһэн документальна фильм. 16 чаһаа 17.20 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 16 чаһаа орон доторхи һонин. 16.05 минутаһаа «Эдир наһатайшуулай урлалга» гэһэн һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 16.30 минутаһаа «Үхибүүд, асуугты» гэһэн документальна телевизионно фильм.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА. 17.20 минутаһаа 20.15 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 17.20 минутаһаа хоккей ... далгаар СССР-эй түрүү һуу... эзэлхын түлөө эхилһэн ... дан харуулагдаха. Эн... СКА (Л)—«Динамо» коман... нуудай наадан дамжуулагда... 18.50 минутаһаа «Оперетт... геройнууд таанадые хүлээ...» гэһэн дамжуулга. УЛААН-ҮД... ХАРУУЛНА: 20.15 минутаһ... «Бидэнэр ба манай үе сэ...» ... һэн аха классуудай һурагш... та зорюулагдаһан дамжуул... 20.45 минутаһаа «Зэдын ко... бинат съездын урда тээхи ... тада» гэһэн дамжуулга. 21.... минутаһаа телепанорама. 21.... минутаһаа «Я его невеста» ... һэн уран һайханай филь... 22.55 минутаһаа концерт.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР. Н-02346. Заказ № 88...